

ДИДАКТИКА ХРОНОЛОГІЇ КУРСУ, АБО ФАКТОЛОГІЧНЕ ЗНАННЯ У ЧАСОВІЙ ПОСЛІДОВНОСТІ*

Добре відомо, що кожне наступне покоління сприймає своє минуле на основі тих світоглядних цінностей, які визначають його ставлення до оточуючої дійсності. Більше того, з плином часу майбутнє потребує осмислення минулого, переоцінки історичних подій.

Вивчення історії починається із заглиблення в час, умовним, візуальним мірилом якого є дата (число) дня, місяця, року, століття, тисячоліття... Українська праісторія губиться у сивій давнині. Стоянки первісної людини з'явилися на території нашої держави декілька сот тисяч років тому в епоху раннього палеоліту. У наступні епохи людина наполегливо розширювала сфери своєї діяльності, опановувала територію та природні багатства, вдосконалювала знаряддя праці.

Глибокий слід в архаїчній історії української культури лишили племена трипільської культури IV-III тис. до н.е.

Калейдоскоп різних археологічних культур епохи бронзи і заліза, етногенез слов'ян (початок III тис. до н.е.), велике переселення народів у II-VII ст. не обминули українських земель. Створення Київської держави та запровадження християнства (IX-X ст.) поставили український народ в один ряд з іншими народами Європи, долучили до культурно-етнічних цінностей, які сьогодні складають основу сучасної західної цивілізації.

Монголо-татарська навала XIII-XIV ст., втрата державності України протягом наступного часу нищили, розпорошували та витрачали її кращі культурні сили на модернізацію інших держав. Цілеспрямована урядова політика винищення української культури руйнувала українську етнічну основу, яка формувала культурну традицію народу, підтримувала його протягом кількох століть. Невпинний хронос швидко переміщує у просторі людей, їх матеріальні й духовні здобут-

---

* Складено за: Верстюк В.Ф., Дзюба О.М., Репринцев В.Ф. Україна від найдавніших часів до сьогодення: Хронологічний довідник. – К., 1995; Малий Словник історії України / В.Смолий та ін. – К., 1997; Ковальчук О.В. Українське народознавство: Книга для вчителя. – К., 1994.

ки. Лише з'ясувавши роки життя митця або дату створення мистецького витвору, орієнтуєшся у швидкоплинному часі, відчуваєш відлуння епох та причетність до минулого, усвідомлюєш велич народу-творця. Засвоєння необхідної суми дат і фактів з української історії та культури є першою сходинкою у відновленні національної пам'яті. Звертаючись до народної мудрості, наголошуємо, що повторення – це магіка вчення.

ПЕРЕВІРТЕ СЕБЕ

АРХАЙЧНА ІСТОРІЯ УКРАЇНИ ТА ПРАІСТОРІЯ УКРАЇНСЬКОЇ КУЛЬТУРИ

- 400-300 тис. р. – 100 тис. р. до н.е.** Епоха раннього палеоліту. На території України відомі стоянки первісних людей у с. Лука-Врублевецька на березі Дністра, на Донбасі, біля Житомира, в районі Південних та Південно-Східних Карпат, у Криму
- 100-120 тис. р. – 40 тис. р. до н.е.** Середній палеоліт. Розселення первісних людей на берегах Дністра, Десни, в Середньому і Нижньому Подніпров'ї, Криму, Закарпатті. Поява кремнієвих знарядь праці, зародження первісних вірувань – тотемізму, магії й анімізму
- 40-10 тис. р. до н.е.** Пізній палеоліт. Удосконалюються знаряддя праці, завершується формування антропологічного типу, в основному тотожного сучасній людині, зароджується первісне мистецтво. Основним видом діяльності первісної людини стає мисливство. На зміну первісному стаду приходить родовий лад – матриархат. Відомі стоянки епохи пізнього палеоліту на території Середнього Подніпров'я і Подністров'я, Прикарпаття, Волині, в басейні Десни, Сіверського Дінця, у Приазов'ї, Криму
- 20 тис. р. до н.е.** Виникнення Кирилівської пізньопалеолітичної стоянки на території сучасного Києва
- IX-VI тисячоліття** Мезоліт. Формується сучасна флора і фауна, з'являються лук і стріли з кремнієвими і кістяними наконечниками. Заняттям людини стає приручення тварин, збирання плодів. Пам'ятки мезоліту знайдено у Середньому і Нижньому Подніпров'ї, Поліссі, в лісостепу Лівобережжя, на Волині, в Криму, басейні Сіверського Дінця

- VI тисячоліття, середина – IV тисячоліття, початок**   Неоліт. Удосконалюються знаряддя праці. Первісна людина освоює нові форми господарювання – землеробство і скотарство. З'являється ліпна кераміка. На території України епоха неоліту представлена культурами: буго-дністровською, дунайською, сурсько-дніпровською, дніпро-донецькою, а також лінійно-стрічковою та ямково-гребінцевою керамік
- IV-III тисячоліття**   Енеоліт
- IV тисячоліття, перша половина**   Подністров'я, Побужжя. Розселення землеробсько-скотарських племен ранньотрипільської культури. З'являється кераміка з прокресленою орнаментациєю, різноманітні знаряддя праці з міді, розвивається мала антропоморфна та зооморфна керамічна пластика
- IV тисячоліття, середина**   Закарпаття. Розселення племен тиської культури
- IV тис., друга половина**   Лісостеп Лівобережної України, межиріччя Дніпра і Дону. Розселення скотарських племен середньостогівської культури
- III тис., перша чверть**
- IV тис., друга половина – III тис. початок**   Подніпров'я, Подністров'я, Побужжя, межиріччя Південного Бугу і Середнього Дніпра. Середньотрипільська культура. З'являються нові знаряддя праці з кременю, сланцю, кістки, розписна кераміка, металургія міді. Розвивається землеробство
- III тисячоліття, перша половина – третя чверть**   Середнє Подніпров'я, Подністров'я, Волинь, Побужжя, Північне Причорномор'я. Пізньотрипільська культура. Удосконалюються знаряддя праці, розвиваються гончарне ремесло, ткацтво
- III тисячоліття, перша половина**   Західне Побужжя, Верхнє Подністров'я, Полісся. Розселення скотарсько-землеробських племен культури воронкоподібних кубків

- III тисячоліття, середина – друга половина** Лісостеп Правобережної України. Розселення скотарських племен культури кулястих амфор
- III тисячоліття, середина – II тисячоліття, перша чверть** Крим, пониззя Дніпра і Південного Бугу. Розселення скотарських племен кеміобинської культури. Поява курганного обряду поховання і монументальної кам'яної скульптури
- III тисячоліття, третя чверть – II тисячоліття, початок** Степова частина Лісостепу, Середнє і Нижнє Подніпров'я, басейн Сівєрського Дінця, Побужжя, Приазов'я і Причорномор'я. Розселення скотарських племен ямної культури. Поява колісного транспорту
- III тисячоліття, друга половина – II тисячоліття, перша половина** Середнє і Верхнє Подніпров'я, Волинь, Прикарпаття, Західнє Поділля. Розселення землеробських і скотарсько-землеробських племен шнурової кераміки (середньодніпровська, підкарпатська, почапська, городоцько-здовбицька, стрижовська культури)
- II тисячоліття – I тисячоліття, початок** Бронзовий вік. Поява нових знарядь праці, перший суспільний розподіл праці – відокремлення скотарства від землеробства
- II тисячоліття** Початок етногенезу слов'ян
- II тисячоліття, перша половина** Степ Подніпров'я, басейн Сівєрського Дінця, Побужжя, Крим, Приазов'я. Розселення скотарсько-землеробських племен катакомбної культури
- XVII – XV ст.** Степ і лісостеп Лівобережної України, Дніпровське Правобережжя, Північно-Західнє Причорномор'я. Розселення скотарських племен культури багатоваликрової кераміки

- XVII-XII ст.** Закарпаття. Розселення племен культури Отамань
- XVI-XII ст.** Басейн Сіверського Дінця, Нижнє Подніпров'я, лісостеп Лівобережжя, Причорномор'я і Приазов'я. Розселення скотарсько-землеробських племен зрубної культури
- XVI ст., кінець – XI ст., початок** Сіверщина, Волинь, Поділля, Подніпров'я. Розселення землеробських племен східно-пшинецької культури
- XV-XII ст.** Середнє і Верхнє Подністров'я, Прикарпаття. Розселення землеробських племен комарівської культури
- XIV-XII ст.** Басейн Південного Бугу, Причорномор'я. Розселення племен сабатинівської культури. Закарпаття. Розселення землеробсько-скотарських племен станівської культури
- XIII-XII ст.** Середнє Подністров'я. Розселення землеробсько-скотарських племен культури Ноа
- XII-X ст.** Нижнє Подніпров'я, Приазов'я, Причорномор'я. Розселення племен білозірської культури
- XI-IX ст.** Лісостеп Правобережної України, межиріччя Дністра і Південного Бугу. Розселення землеробських племен білогрудівської культури
- XI-VIII ст.** Лісостеп Лівобережної України, басейни річок Сіверський Донець, Сула, Псел, Ворскла. Розселення землеробсько-скотарських племен бондарихинської культури
- X-VII ст.** Межиріччя Дніпра і Дністра, басейн р. Ворскли. Розселення землеробських племен чорноліської культури
- XI ст., перша половина – VII ст.** Північнє Причорномор'я. Розселення киммерійців. Утворення держави
- IX-III ст.** Кримський півострів. Розселення таврів (кизилкобинська культура)
- VIII-VI ст.** Велика грецька колонізація Північного Причорномор'я
- VII ст.** Вторгнення скіфів у Північнє Причорномор'я і витіснення киммерійців у Передню Азію

- VII-V ст.** Гирло річок Південного Бугу і Дністра, Крим, Керченський півострів. Заснування античних міст (Ольвія, Тіра, Феодосія, Пантікапей, Фанагорія, Херсонес)
- VII-III ст. до н.е.** Межиріччя Дону і Дунаю. Скіфська держава – Велика Скіфія зі столицею на Нижньому Дніпрі (Кам'янське городище). Видатні царські курганні поховання: Чортормлик, Солоха, Кульоба, Гайманова і Товста Могили
- VI-III ст. до н.е.** Прип'ятське Полісся. Розселення племен підгірцівсько-милоградської культури. Басейни річок Сейму і Десни. Розселення племен юхнівської культури
- 514** Війна скіфів з персидським царем Дарієм I
- 480-438** Керченський півострів, Приазов'я. Об'єднання античних міст і утворення Боспорського царства
- V ст.** Опис Скіфії давньогрецьким істориком Геродотом. Згадка про скіфів у трагедії Есхіла „Прикутий Прометей”
- 438 – II ст.** Правління в Боспорі династії Спартокідів
- 339** Розгром скіфського царя Атея військом Філіпа Македонського. Занепад скіфської держави
- IV ст.** Північний схід Малої Азії, південно-східне узбережжя Чорного моря. Виникнення Понтійської держави з античних поселень
- III ст.** Північне Причорномор'я, межиріччя Дніпра і Дністра. Вторгнення сарматських племен (язиги, алани, роксолани, аорси, сираки)
- III-I ст.** Закарпаття. Розселення племен латенської культури
- III ст. до н.е. –IV н.е., початок** Скіфська держава у Нижньому Подніпров'ї та Криму – Мала Скіфія (столиця – Неаполь Скіфський)
- III ст. до н.е. –II н.е.** Середнє і Верхнє Подніпров'я, Південне Побужжя, Подесення, Прип'ятське Полісся. Розселення слов'янських племен зарубинецької культури
- III ст. до н.е. – IV ст. н.е.** Лівобережжя, Подністров'я, межиріччя річок Тясмина і Стугни. Розселення сарматських племен

- II ст. до н.е. – IV ст. н.е.** Басейн Західного Бугу і Верхнього Дністра, Західна Волинь. Розселення слов'янських племен пшеворської культури
- 121-63** Правління в Понтійській державі царя Мітрідата VI Євпатора
- I ст.** Об'єднання грецьких міст-держав Причорномор'я Мітрідатом VI Євпатором
- 89-85, 83-82, 74-64** Війни Мітрідата VI Євпатора з Римською імперією. Поразка понтійського царя
- 63** Фанагорія, Німфея, Феодосія, Херсонес і Пантікапей. Повстання населення міст проти Мітрідата VI Євпатора
- 63-47** Правління у Боспорському царстві римського ставленника царя Варнака
- 47-17** Правління у Боспорському царстві Асандра

НОВА ЕРА

- 77, близько** Згадка про слов'ян-венедів римським істориком Плінієм Молодшим
- 98** Згадка про слов'ян-венедів римським істориком Корнелієм Тацитом
- 98-117** Правління римського імператора Трояна. Розвиток слов'яно-римських торговельних зв'язків
- 161-182** Згадка про слов'ян-венедів у "Географії" Клавдія Птолемея
- II-III ст.** Поширення християнства у містах Північного Причорномор'я
- II-V ст.** Межиріччя Дніпра і Дністра. Розселення землеробських племен черняхівської культури
- II-VII ст.** "Велике переселення народів". Вторгнення кочівників у межі Римської імперії

- II ст., кінець – V ст., перша половина** Прикарпаття. Розселення слов'янських племен культури карпатських курганів
- II ст., кінець – III ст., середина** Північне Причорномор'я, Крим. Вторгнення готів. Готські війни з Римською імперією
- 375** Північне Причорномор'я. Вторгнення гунів. Розгром Боспорського царства, готів і Малої Скіфії
- 395** Поділ Римської імперії на Східну з центром у м. Візантії (Константинополь) і Західну (Рим)
- 451** Розгром гунів на чолі з Аттілою готським королем Теодоріхом Великим і римським полководцем Аецієм
- 476** Падіння Західної Римської імперії під натиском гунів і готів
- V-VII ст.** Подністров'я, Побужжя, Подніпров'я, басейн Сіверського Дінця. Розселення слов'янських племен антів (празько-пеньківська культура)
- V ст., кінець – VI ст., перша половина** Утвердження християнства у Херсонесі – володінні Візантійської імперії
- V ст., кінець – VI ст., перша половина** Поява укріпленого городища на території сучасного Києва
- 558** Вторгнення у Північне Причорномор'я кочових племен аварів
- 568-635** Слов'яно-аварські війни
- VI-VII ст.** Південь Прип'ятського басейну, р. Тетерів, верхів'я Бугу, Дністра, Пругу і Закарпаття. Розселення слов'янських племен словенів (празько-корчакська культура). Волинь, Правобережжя Дніпра. Утворення дулібського союзу племен

КИЇВСЬКА РУСЬ

- VI-VII ст.** Середнє Подніпров'я. Формування державного об'єднання "Русь" або "Руська земля" з центром у Києві (союз племен полян, сіверян та уличів). Балканський півострів. Освоєння території антами і склавенами. Утворення слов'янських державних об'єднань. Боротьба слов'янських союзів-племен з Візантією (Балканські війни)
- VII ст., початок** Приазов'я. Виникнення державного об'єднання болгарських племен – Великої Болгарії (Булгарії)
- VII ст., середина** Подунав'я. Вторгнення болгар на чолі з ханом Аспарухом
Приазов'я, Прикаспій. Утворення Хазарського каганату
- 681-1018** Перше Болгарське царство
- VII-VIII ст.** Лівобережний лісостеп, Східне Полісся. Розселення слов'янських племен волинцевської культури
- VIII-IX ст.** Басейн Дону, Сіверського Дінця, Приазов'я. Поселення аланських і болгарських племен (салтівська культура)
Формування ранньофеодальної держави – Київської Русі
- 858** Згадка у Паннонському житті (XI ст.) просвітника Кирила про існування писемності у слов'ян
- IX ст., перша половина** За свідченням арабських джерел (аль-Істархі, Ібн-Хаукаль) на території східних слов'ян існувало три політичних центри – Куявія, Славія, Артанія
- 860** Прийняття князем Аскольдом християнства
- 862** Літописна згадка в "Повісті минулих літ" (XII ст.) про призначення новгородцями "варягів" Рюрика з дружиною
- 860-ті роки** Просвітницька місія братів Кирила (Костянтина) і Мефодія у Великій Моравії і Паннонії. Кирило уклав слов'янську абетку й розпочав переклад з грецької Святого письма – Євангелія, Псалтиря, Апостола, Паремійника

- 882 Літописна стаття про прихід з Новгороду до Києва варязької дружини Олега. Вбивство київських князів Аскольда і Діра. Початок правління у Києві династії Рюриків
- 907 Похід дружини київського князя Олега на Візантію. Укладення вигідного для Русі договору, в тексті якого вперше згадуються Переяслав і Чернігів
- 911 Укладення нового договору між Руссю і Візантією
- 912-945 Київ. Князування Ігоря
- 914 Похід київського князя Ігоря на древлян та уличів і підкорення їх владі князя
- 915 Перша літописна згадка (у “Повісті минулих літ”) про печенігів
- 945-969 Регентство княгині Ольги при малолітньому князеві Святославі
- 955 Прийняття княгинею Ольгою християнства під час її поїздки до Константинополя
- 959 Посольство княгині Ольги до германського імператора Оттона I з проханням надіслати до Києва єпископів і священників
- 961-962 Місія германського імператора Оттона I до Києва, яку очолював чернець Адельберт (пізніше – єпископ Магдебурзький)
- 966 Прийняття християнства польським князем Мешком I
- 969-972 Київ. Князування Святослава Ігоровича
- 972-978 Князування Ярополка Святославича
- 978-1015 Князування Володимира Святославича
- 981 Похід руських дружин київського князя Володимира в Побужжя. Приєднання до Русі “Червенських градів” – Червена, Грубешіва та ін.
- 984 Похід руських дружин князя Володимира Святославича на радимичів, підкорення їх владі київського князя
 Похід руських дружин князя Володимира Святославича на Волзьку Болгарію

- 988** Офіційне запровадження князем Володимиром Святославичем християнства на Русі. Перша літописна згадка про заснування школи на Русі. Спорудження у Києві церкви св. Василя
- 989-996** Київ. Спорудження на замовлення князя Володимира Святославича візантійськими майстрами собору Богородиці. На його утримання князь виділив десяту частину своїх прибутків, звідки походить ще одна назва церкви – Десятинна
- 990-ті роки** Початок карбування монет на Русі
- 1015** Київ. Князювання сина Володимира – Святополка (Окаянного)
- 1015-1016** Укладання на Русі першого юридичного кодексу – “Правди Ярослава”
- 1017-1018** Київ. Князювання Ярослава Володимировича (Мудрого)
- 1017-1037** Київ. Спорудження Софійського собору, будівництво укріплень навколо “міста Ярослава” і “Золотих воріт”
- 1021** Спорудження у Тмутаракані на замовлення князя Мстислава Володимировича церкви Богородиці
- 1024-1036** Чернігів. Князювання Мстислава Володимировича
- 1032** Спорудження князем Ярославом Мудрим оборонних укріплень на р. Рось
- 1030-ті роки** Чернігів. Спорудження на замовлення князя Мстислава Володимировича Спаського собору
- 1037** Київ. Літописна згадка про заснування князем Ярославом Мудрим при Софійському соборі першої бібліотеки на Русі
- 1037-1039** Київ. Укладання при київській митрополії “Сказання про поширення християнства на Русі”, яке стало початком давньоруського літописання
- 1045-1050** Новгород. Спорудження Софійського собору
- 1050-ті роки** Київ. Спорудження на замовлення князя Ярослава Мудрого Георгіївської та Ірининської церков

- XI ст., перша половина** Київ. Переклад візантійської Хроніки Георгія Амартола, яка охоплює всесвітню історію від “створення світу” до 842 р. Використовувалася руськими літописцями і книжниками
- 1051** Поставлення Іларіона першим київським митрополитом без санкції константинопольського патріарха. Літописна згадка про заснування Печерського монастиря під Києвом
- 1054** Розкол християнської церкви на католицьку і православну. Католицька (кафолічна) (гр. “вселенська”) і “православна” (гр. “правильна”, “вірна”). Смерть князя Ярослава Мудрого. Встановлення “князівського тріумвірату” – провідну роль у політичному житті держави відігравали три старші князі Ярославичі: київський Ізяслав, чернігівський Святослав, переяславський Всеволод
- 1056-1057** Київ. Диякон Григорій переписує для новгородського посадника Остромира Євангеліє (Остромирове Євангеліє)
- 1059-1114, близько** Життя та діяльність художника Алімпія – іконописця, автора фресок та мозаїк Михайлівського й Успенського соборів у Києві
- 1061** Переяславська земля. Перший (за літописом) напад половців на руські землі.
- 1060-ті роки** Чернігів. Заснування за часів князя Святослава Ярославича Єлецького Успенського монастиря
- 1070** Перша літописна згадка про Видубицький монастир під Києвом, заснований князем Всеволодом Ярославичем
- 1070-1088** Спорудження на замовлення князя Всеволода Ярославича Михайлівської церкви у Видубицькому монастирі
- 1072, близько** Укладання нової редакції зводу давньоруських законів – Правди Ярославичів
- 1072-1073** Укладання ігуменом Києво-Печерського монастиря Никонном літописного зведення

- 1073** Київ. Для князя Святослава Ярославича переписується “Ізборник” – книга енциклопедичного характеру, укладена в IX ст. у Візантії і перекладена слов’янською мовою, ймовірно в Болгарії, на початку X ст.
- 1073-1076** Київ. Князювання Святослава Ярославича
- 1073-1078** Київ. Спорудження у Печерському монастирі на замовлення князя Святослава Ярославича Успенського собору
- 1076** Київ. Диякон Іоанн укладає “Ізборник” – книгу, що містить основні положення християнського віровчення, уривки з творів Іоанна Златоуста, Афанасія Олександрійського, Анастасія Синаїта, житійної літератури
- 1076-1077** Київ Князювання Всеволода Ярославича
- 1085** Перша літописна згадка про м. Луцьк (Лучеськ)
- 1086** Київ. Заснування київським князем Всеволодом Ярославичем церкви св. Андрія і монастиря. Ігуменею його стала княжна Анна (Янка) Всеволодівна
- 1080-ті роки** Переяслав. Будівнича діяльність переяславського єпископа Єфрема (побудовано Михайлівський собор, Єпископські ворота з церквою Федора Стратилата, кам’яні мури навколо міста, закладено церкву св. Андрія)
- 1093-1113** Київ. Князювання Святополка Ізяславича
- 1096-1097** Укладання переяславським князем Володимиром Всеволодовичем листа (“грамотки”) до чернігівського князя Олега Святославича – пам’ятка давньоруського епістолярного жанру
- 1097, листопад** Любеч. Княжий з’їзд, на якому було зроблено спробу досягти єдності, кожен князь зобов’язувався “тримати отчину свою”
- 1098** Переяслав. Спорудження на замовлення князя Володимира Всеволодовича Успенської церкви Остер. Зведення Михайлівської божиці
- XI ст., кінець – XII ст., початок** Укладання іноком Києво-Печерського монастиря Нестором житій: “Читання про житіє і вбивство блаженних стратотерпців Бориса і Гліба”, “Житіє преподобного опця нашого Феодосія, ігумена Печерського”. Міграція

- населення з Переяславської та Київської земель на північно-східні. Заснування нових міст – Володимира-на-Клязьмі, Переяслава-Залеського
- 1108-1113** Київ. Спорудження на замовлення князя Святополка Ізяславича Михайлівського Золотоверхого собору
- 1113-1125** Київ. Князювання Володимира Мономаха
- 1113** Укладання інокком Києво-Печерського монастиря Нестором першої редакції літописного зведення – “Повісті временних літ”. Укладання юридичних норм – “Уставу” Володимира Мономаха, за яким обмежувалися високі лихварські проценти, заборонялося закабальовати селян-закупів
- 1113-1115** Київ. Спорудження на замовлення князя Володимира Мономаха церкви Спаса на Берестові
- 1113-1132** Переяслав. Князювання Ярополка Володимировича
- 1115, близько** Київ. Переписування на замовлення сина Володимира Мономаха Мстислава на престольного Євангелія (Мстиславове Євангеліє)
- 1115** Київ. Перша літописна згадка про будівництво моста через Дніпро
- 1116** Укладання ченцем Видубицького монастиря Сильвестром так званої другої редакції “Повісті временних літ”. Похід дружин переяславського князя Ярополка Володимировича і чернігівського Всеволода Давидовича на половців. Захоплення половецьких міст на р. Сіверський Донець – Шарукань, Сугров, Балин
- 1117** Укладання “Повчання” Володимира Мономаха – пам’ятки давньоруського письменства
- 1118** Укладання за дорученням князя Мстислава Володимировича так званої третьої редакції “Повісті временних літ”
- 1120-1123** Чернігів. Спорудження на замовлення князя Давида Святославича Борисоглібського собору
- 1120-1128** Київ. Федором “утринцем” переписується для Новгородського Юрійського монастиря Євангеліє (Юрійське Євангеліє)

- 1120-1130** Укладання нової редакції зведення правових норм на Русі – Поширеної Руської правди
- 1132-1139** Київ. Князювання Ярополка Володимировича
- 1140, близько** Заснування чернігівськими князями Ольговичами Кирилівського монастиря під Києвом. Спорудження Кирилівської церкви
- 1146-1149** Київ. Князювання Ізяслава Мстиславича
- 1147** Київ. Поставлення митрополитом Климента Смолятича
- 1149-1151** Київ. Князювання Юрія Долгорукого
- 1153-1187** Галицька земля. Князювання Ярослава Володимировича (Осмомисла)
- XII ст., середина** Чернігів. Спорудження Успенського собору Єлецького монастиря
- 1156-1160** Володимир (Волинський). Спорудження на замовлення волинського князя Мстислава Ізяславича Успенського собору
- 1164** Укладання в Галицько-Волинській землі “Добрилового Євангелія” – пам’ятки руської рукописної книжкової традиції
- 1183** Спорудження Трьохсвятительської церкви
- 1183-1186** Чернігів. Спорудження Благовіщенської церкви
- 1187** Перша літописна згадка назви “Україна” в “Іпатіївському літописі” стосовно території Південної Київщини та Переяславщини, Чернігівської та Київської земель
- 1198** Ігуменом Видубицького монастиря Моїсеєм відредаговано Київський літопис
- XII ст., кінець** Написання “Слова о полку Ігоревім” – найвидатнішої пам’ятки оригінальної руської літератури.
Чернігів. Спорудження П’ятницької посадської церкви.
Написання “Слова Данила Заточника” – пам’ятки руського письменства
- 1200, близько** Галич. Спорудження церкви св. Пантелеймона

- 1201, бл. –1264** Роки життя політичного діяча і полководця, галицько-волинського князя Данила Романовича (Галицького)
- 1202-1205** Київ. Князювання Романа Мстиславича. Об'єднання Волині, Галичини і Київської землі
- 1210** Київ. Князювання чернігівського князя Всеволода Чемного
- 1212** Київ. Князювання Мстислава Романовича
- 1238-1264** Князювання в Галицькій землі Данила Романовича
- 1238-1239** Київ. Князювання Михайла Всеволодовича
- 1239** Розорення монголо-татарами Переяславської і Чернігівської земель
- 1240** Київ. Князювання Данила Романовича. Об'єднання Галицької, Волинської і Київської земель
- 1230-ті роки** Написання “Слова про погибель Руської землі” – видатної пам'ятки руської літератури

ГАЛИЦЬКО-ВОЛИНСЬКА РУСЬ. УКРАЇНСЬКІ ЗЕМЛІ В СКЛАДІ ВЕЛИКОГО КНЯЗІВСТВА ЛИТОВСЬКОГО ТА ПОЛЬСЬКОГО КОРОЛІВСТВА

- XIII ст., перша половина** Формування “Киево-Печерського патерика” – збірки житійних оповідань про заснування Києво-Печерського монастиря
- XIII ст., середина** Заснування князем Данилом Романовичем м. Львова Закарпаття. Спорудження поблизу м. Ужгорода церкви-ротонди св. Миколи. Розписана фресками у XIV ст.
- 1256** Перша літописна згадка про м. Львів
- XIII ст., друга половина** Київ. Укладання Галицько-Волинського літопису з 2-х самостійних частин: Галицької (1201-1261) та Волинської (1262-1292)
- 1324** Перша писемна згадка про чинність на українських землях (у Володимирі Волинському) магдебурзького права
- 1360-ті роки** Львів. Початок будівництва кафедрального костелу – пам'ятки архітектурного стилю пізньої готики
- 1370-ті роки** Поділля. Спорудження князями Коріатовичами замків у Смотричі, Бакоті, Кам'янці, Скалі, Меджибоші, Сокалі

- 1397** Київ. Переписування дяком Спиридоном в оточенні митрополита Кипріяна Псалтиря (Київський Псалтир) – однієї з найвизначніших високохудожніх пам’яток української рукописної книги
- XIV ст., друга половина** Перемишль. Формування навколо єпископської кафедри художнього осередку. Його малярами написано багато ікон: “Юрій Змієборець”, “Стрітєння”, “Архангел Михаїл у діяннях” та ін.
- XIV ст., кінець** Київ. Спорудження дерев’яного укріпленого замку
- XIV ст., кінець – XV ст., початок** Поява циклу творів, присвячених битві на Куликовому полі, – “Задонщина”, “Сказання про Мамаєве побоїще” та літописних повістей
- XV ст., початок** Укладання літописного зведення (Іпатівського), що складається з “Повісті временних літ”, Київського та Галицько-Волинського літописів
- 1458** Остаточне відокремлення Київської митрополії від Московської. Постановлення київським митрополитом уніата Григорія Болгарина, який перейшов у православ’я
- XV ст., середина** Київ. Відбудова на кошти київського князя Семена Олельковича Успенського собору Києво-Печерського монастиря
- 1463** Львів. Документальна звітка про існування у місті Успенського православного церковного братства
- 1468** Укладання у Великому Князівстві литовському Судебника Казимира IV (Ягелончика) – зведення законів, яким регулювалися майнові та особисті права знаті і шляхти
- 1471** Ліквідація Київського князівства
- 1476** Сутківці. Збудовано церкву-фортецю, визначну пам’ятку укр. архітектури
- 1481** Юрія Котермака (Дрогобича) обрано ректором Болонського університету
- 1483** Рим. Видання латинською мовою першої друкованої книги українського автора Юрія Котермака (Дрогобича) “Прогностична оцінка біжучого 1483 р.”

- 1499** Документальна згадка про козаків у грамоті великого князя литовського Олександра Казимировича
- XV-XVI ст.** Укладання Руського хронографа, де викладено всесвітню історію від створення світу до завоювання Константинополя турками 1453 р. зі значними вставками з історії східних слов'ян
- 1550** Написання Михалом Литвином трактату (вид. латин. мовою у Базелі 1615 р.), де описані звичаї та побут українців, природа України
- 1556** о. Мала Хортиця. Заснування Запорозької Січі. Спорудження О.Вишневецьким оборонного замку
- 1563-1572 (1577)** Переклад українською мовою Апостола (Крехівського)
- 1564** Москва. Видання Іваном Федоровим та Петром Мстиславцем "Апостола" – першої точно датованої книги в Московській державі
- 1560-ті роки – 1583, кінець** Волинь. Діяльність у містечку Миляновичі православно-го культурно-освітнього гуртка російського книжника Андрія Курбського
- 1572, близько** Переїзд першодрукаря І.Федорова із Заблудова до Львова
- 1572-1629** Львів. Спорудження архітектурного ансамблю Успенської церкви
- 1574** Львів. Видання І.Федоровим "Апостола" – першої друкованої книги на українських землях; Букваря
- 1578-1581** Острог. Плідна діяльність І.Федорова
- 1586** Львів. Заснування Успенського православного братства – громадсько-політичної організації українського населення. Укладання статуту "Порядок шкільний", який покладено в основу педагогіки всіх братських шкіл в Україні
- 1596** Вільно. Видання Віленською братською друкарнею підручників педагога, проповідника, перекладача лаврентія Зизанія (Тустановського)

- 1599-1613** Діяльність київського уніатського митрополита Іпатія Потія
- 1599-1624** Київ. Діяльність Єлисея Плетенецького – архімандрита Києво-Печерського монастиря, засновника друкарні при монастирі, організатора Києво-Печерського літературно-наукового гуртка
- XVI ст.** Дрогобич. Спорудження церкви с. Юра – пам'ятки української дерев'яної архітектури та монументального живопису
- XVI ст., кінець** Львів. Формування архітектурного комплексу центральної площі Ринок.
Переклад українською “Хроніки польської, литовської, жмудської і всієї Русі”
- 1620-ті роки** Київщина. Організація міщанами, шляхтою та православним духовенством братств Поділля
- 1605-1606** Написання “Перестороги” – пам'ятки полемічної публіцистики, спрямованої проти унії та ієрархів, відступників від православної церкви
- 1606-1615** Львів. Спорудження каплиці Боїмів (арх. А.Бемер)
- 1611-1617** Доброміль. Діяльність друкарні польського шляхтича Яна Шеліги у маєтку відомого польського та українського політичного й культурного діяча Я.-Щ. Гербурта
- 1615** Київ. Заснування братства та школи. Початок діяльності друкарні Києво-Печерського монастиря, створеної архімандритом Єлисеєм Плетенецьким
- 1617-1618** Київ. Педагогічна діяльність у братській школі Мелетія Смотрицького
- 1618-1629** Галичина, Волинь. Діяльність мандрівної друкарні ченця Павла Домжив Люткевича (Люткевича-Гелиці)
- 1619, 29 серпня** Кам'янка Струмилова. Перша відома постановка двох українських інтермедій у містечку на ярмарку
- 1619** Видання друкарнею Віленського братства “Граматики” Мелетія Смотрицького.
Луцьк. Початок діяльності братської школи Рохманів.
Видання Кирилом Транквіліоном-Ставровецьким Євангелія учительного

- 1620-ті роки** Київщина. Організація міщанами, шляхтою та православним духовенством братств Поділля
- 1622** Київ. Видання друкарнею Києво-Печерського монастиря віршів ректора братської школи Касіяна Саковича „Вірші на жалосний погреб зацного рицера Петра Конашевича Сагайдачного”
- 1625-1628** Київ. Діяльність друкарні міщанина і козака Тимофія Вербицького
- 1627** Київ. Видання друкарнею Печерського монастиря “Лексикона” Памви Беринди
- 1630-1647** Перебування в Україні французького інженера Гійома Левассера де Бошлана. Споруджував фортифікації у Барі, Бродах, Кодаку, Новому Конешполі, Кременчуці, укріплені табори в Кам’янці, Старці. Написав історикотопографічний “Опис України, кількох провінцій Королівства Польського, що тягнуться від кордонів Московії до границь Трансільванії, разом з їхніми звичаями, способом життя і ведення воєн”
- 1632, осінь** Київ. Початок діяльності Києво-Могилянського колегіуму, організованого на основі злиття Братської та Лаврської шкіл. У 1701 р. отримала статус Академії
- 1653** Суботів. Спорудження на кошти гетьмана Б.Хмельницького Ільїнської церкви (пізніше – усипальниця гетьмана)
- 1661** Львів. Відкриття університету.
Київ. Перше видання “Києво-Печерського патерика”
- 1663** Париж. Видання П’єром Шевальє “Історії війни козаків проти Польщі”
- 1674** Київ. Видання друкарнею Печерського монастиря збірки проповідей Лазаря Барановича “Труби славес проповіданих”. Перше видання “Синопису”.
Новгород-Сіверський. Заснування у Спасо-Преображенському монастирі друкарні на кошти чернігівського архієпископа Лазаря Барановича
- 1702** Закінчено “Літопис Самовидця”

- 1703** Київ. Спорудження на кошти гетьмана І.Мазепи навчального корпусу Києво-Могилянської академії
- 1704-1716** Київ. Діяльність у Києво-Могилянській академії Феофана Прокоповича – професора філософії й богослов'я, ректора
- 1705** Написання Ф.Прокоповичем драми “Володимир”, в якій прославлявся І.Мазепа
- 1710** Завершено літопис Гр.Габ'янки
- 1712** Київ. Видання друкарнею Печерського монастиря збірки морально-дидактичного змісту – “Іфіка їреполітика”, прикрашеної гравюрами відомого художника Никодима Зубицького
- 1712, близько** Укладання П.Орликом на еміграції Української конституції (Вивід прав України)
- 1713** Сумщина. На кошти гетьмана І.Скоропадського розпоч. розбудова Гамаліївського (Харлампіївського) монастиря
- 1738** Переяслав. Відкриття колегіуму.
Глухів. Відкриття співацької школи
- 1749-1770** Полтава. Спорудження Успенського кафедрального собору на кошти полтавської козацької старшини (зодчий Стефан Стабанський)
- 1752-1755** Київ. Спорудження царського Маріїнського палацу (арх. Растреллі, Мічурін)
- 1756-1758** Васильків. Спорудження церкви св. Антонія і Феодосія (архітектор С.Д.Ковнір)
- 1762, близько** Написання С.Дівовичем віршованого політичного діалогу “Разговор Малоросії з Великоросією”, де відстоювалась незалежність української держави
- 1763-1768** Київ. Спорудження у Печерському монастирі дзвіниці на ближніх печерах (архітектор С.Д.Ковнір)
- 1763-1771** Лохвиця. Спорудження на кошти кошового отамана П. Калнишевського церкви Різдва Богородиці (майстри І.Бродацький та В.Волошиненко)
- 1764** Єлисаветград. Заснування 1-ої в Україні цивільної друкарні

- 1765** Написання Петром Симоновським історичної праці “Короткий опис про козацький малоросійський народ і про воєнні його справи”
- 1766** Київ. Спорудження Покровської церкви (архітектор І.Г.Григорович-Барський)
- 1768** Київ. Відкриття першої музичної школи (існувала до 1852 р.)
- 1769-1774** Укладання Г.С.Сковородою збірника “Басні харківські”
- 1773-1794** Реформа освіти на Правобережній Україні. Утворено два навчальних округи: Волинський – з центром у Кременці й Український – з центром у Вінниці
- 1780** Полтавщина. Діяльність театральної трупи в маєтку Д.П.Трошинського в с. Кибинці
- 1786** Написання О.Шафонським статистичної та історичної праці “Чернігівського намісництва топографічний опис з коротким географічним і історичним описом Малої Росії”
- 1787** Київ. Початок друкування гражданським шрифтом у друкарні Печерського монастиря. При Львівському університеті створено Руський інститут для студентів-українців
- 1789** Харків. Заснування першого стаціонарного театру. Київ. Відкриття Головного народного училища з 5-річним терміном навчання
- 1794** Миколаїв. Відкриття артилерійського училища. Заснування друкарні
- 1796-1805** Умань. Створення в маєтку Потоцьких декоративно-пейзажного парку “Софіївка”
- 1797-1829** Біла Церква. У маєтку Браницьких створено архітектурно-пейзажний парк “Олександрія”
- 1798** Петербург. Видання трьох частин “Енеїди” І.П.Котляревського (повністю видання здійснено 1842 р.)
- 1799-1829** Київ. Головний архітектор міста А.І.Меленський (1766-1833) здійснив реконструкцію вулиць, спорудив пам’ятник магдебурзькому праву

- 1805** Київ. Відкриття першого стаціонарного театру
- 1805-1811** Полтава. Спорудження колони Слави на честь 100-річчя Полтавської битви (арх. М.Амвросимов, Ж.Тома де Томон, скульптор Ф.Щедрін)
- 1809** Київ. Встановлення на Контрактовій площі фонтану з декоративною скульптурою – “Самсон роздирає пащу леву”.
Одеса. Завершення спорудження оперного театру (архітектор Ж. Тома де Томон)
- 1810** Феодосія. Утворення музею старожитностей.
Київ. Спорудження на місці, де за літописною легендою був убитий київський князь Аскольд, Миколаївської церкви-ротонди (архітектор А.І.Меленський)
- 1812** Заснування російським ботаніком Х.Х. Стевенем Нікітського ботанічного саду поблизу Ялти.
Харків, Полтава, Чернігів, Катеринослав, Київ. Відкриття перших гімназій
- 1814** Харків. Утворення першої професійної театральної трупи
- 1814-1861** Роки життя поета й художника Т.Г.Шевченка
- 1815** Перемишль. Заснування першого в Галичині просвітницького товариства
- 1815-1870** Роки життя композитора М.М.Вербицького, автора гімну “Ще не вмерла Україна”
- 1817** Перемишль. Відкриття учительської семінарії.
Харків. Відкриття на базі колегіуму духовної семінарії.
Київ. Відкриття духовної семінарії
- 1818-1821** Полтава. Діяльність театральної трупи на чолі з І.Котляревським та М.С.Щепкіним. Поставлені п'єси І.Котляревського “Наталка-Полтавка”, “Москаль-чарівник”
- 1821** Діяльність театральної трупи М.С.Щепкіна
- 1823-1828** Одеса. Спорудження пам'ятника А.Є.Ришельє (скульптор І.П.Маргос, архітектор О.І.Мельников)

- 1823-1829** Чернігівщина. Спорудження у с. Сокиринцях (масток Галаганів) палацу та регулярного парку
- 1824-1833** Харків. Спорудження дзвіниці Успенського собору на честь перемоги російської армії над Наполеоном (архітектори Є.О.Васильєв, К.А.Тон)
- 1826** Керч. Заснування музею старожитностей
- 1826-1827** Львів. Спорудження будинку Інституту Оссолінських – культурно-просвітницької установи (архітектор П.Нобіле). Його відкриття – 1827 р.
- 1831 р.** Харків. Видання І.І.Срезневським та І.В.Росковшенком літературного збірника “Украинский альманах”. Москва. Видання українським поетом, етнографом і композитором М.А.Маркевичем збірника “Украинские мелодии”
- 1834** Київ. Відкриття університету.
Чернігівщина. У с. Тростянець поміщиком І.М.Скоропадським закладено регулярний парк
- 1835** Харків. Заснування при університеті музею мистецтв і старожитностей Полтава. Відкриття губернської публічної бібліотеки
- 1836** Ревель. Видання М.В.Закревським “Очерка истории города Киева”.
Харків. Постановка театральною групою Млотковського оперети “Свагання на Гончарівці” Г.Ф.Квітки-Основ’яненка
- 1837-1841** Одеса. Будівництво Потьомкінських сходів
- 1837-1843** Львів. Спорудження оперного театру (архітектори Л.Пихаль та І.Зальцман)
- 1837-1843** Київ. Спорудження будівлі університету (арх. В.Беретті)
- 1839** Київ. Заснування при університеті Ботанічного саду
- 1840,**
12 лютого Вийшов цензурний дозвіл друкувати „Кобзар”, який вийшов із друкарень наприкінці березня – початку квітня
- 1842** Київ. Заснування при університеті Музею мистецтва і старожитностей

- 1843-1844** Перший приїзд Т.Г.Шевченка в Україну, де він створює серію офортів “Живописна Україна”
- 1846** Москва. Перше видання О.Бодянським історичної праці “История Руссов”
- 1848** У львівському університеті відкрито кафедру української мови (очолив Я.Головацький)
- 1857** Написання П.Кулішем української граматики (“кулішівки”), яка нормувала українську орфографію. Видання П.Кулішем “Записок о Южной Руси”
- 1861, січень** Львів. Створення культурно-просвітницького товариства “Руська бесіда”. Пізніше в інших містах Східної Галичини виникло ще 34 товариства з такою назвою
- 1861, 28 лютого (10 березня)** Петербург. Похорон Т.Шевченка. Тимчасове поховання праху Т.Шевченка на Смоленському цвинтарі. Демонстрація з приводу похорон
- 1873-1917** Заснування Історичного товариства Нестора-літописця, в роботі якого брали участь історики Києва, Харкова, Петербурга. Його членами були В.Антонович, В.Іконников, І.Срезневський, М.Костомаров, Д.Баталій та ін.
- 1873** Феодосія. Будівництво І.Айвазовським на власні кошти нового приміщення для міського археологічного музею
- 1878-1879** Львів. Видання за ініціативою І.Франка “Дрібної бібліотеки”, що стала значним явищем у культурному житті України. В 14 випусках в перекладах українською мовою опубліковані твори всесвітньовідомих, а також українських письменників
- 1880** Львів. Заснування консерваторії. Написання І.Франком повісті “Борислав сміється”. Феодосія. Заснування І.Айвазовським міської картинної галереї
- 1886** Київ. Професор І.Мечников та мікробіолог М.Гамалія разом відкрили бактеріологічну станцію (початок вивчення імунітету)
- 1887** Одеса. Спорудження оперного театру

- 1892** Львів. Реорганізація Літературного товариства ім. Т.Шевченка у Наукове товариство ім. Т.Шевченка.
- 1898** Київ. Видання першого тому десятитомної “Історії України-Русі”.
Львів. Створено перше об’єднання професійних художників у Західній Україні
- 1890** Львів. Збудовано оперний театр
- 1903** Львів. Відкриття Вищого муз. інституту ім. М.Лисенка
- 1904,
23 травня** Київ. Урочистий концерт, присвячений 100-річчю з дня народження М.Глинки
- 1904** Київ. Святкування прогресивною громадськістю 35-річчя творчої діяльності І.Нечуя-Левицького.
Створення М.Лисенком музично-драматичної школи – першого в Україні театрального навчального закладу.
Видання нарису М.Грушевського “Очерки истории украинского народа”
- 1905,
24 грудня** Полтава. Початок видання журналу “Рідний край”. З 1908 р. – у Києві під ред. О.Пчілки
- 1905** Вінніпег. Відкриття першої української школи в Канаді.
Львів. Організація Товариства прихильників української літератури, науки і мистецтва. Початок видання журналу “Артистичний вісник”. Відкриття Національного українського музею.
Полтава. Початок спорудження будинку Полтавського земства (архітектор В.Кричевський, нині – Полтавський державний краєзнавчий музей).
Севастополь. Відкриття меморіального комплексу на Малаховому кургані. Відкриття пам’ятника затопленим кораблям (ск. А.Адамсон), пам’ятника російським саперам (ск. І.Шредер, худ. А.Більзерлінг) та ін. пам’ятників на честь оборони міста в період Кримської війни 1854–1855 рр.
Харків. спорудження пам’ятника В.Каразіну – російському й українському громадському діячеві, засновнику Харківського університету, просвітителю (ск. І.Андролетті)

- 1906, 1 січня** Київ. Видання коштом Є.Чикаленка першого номера щоденної української газети “Громадська думка”. Вийшло 21 число. 18 серпня 1906 р. газету було заборонено.
- 1906, 6 січня** Київ. Початок видання щотижневика “Шершень” – першого в історії української журналістики сатиричного журналу революційного напрямку
- 1906,
7 грудня** Видання “Кобзаря” Т.Шевченка російською мовою
- 1906** Київ. Видання Б.Грінченком українського журналу “Нова громада”. Початок видання коштом Є.Чикаленка щоденної української газети “Рада”. Катеринослав, Київ, Одеса, Полтава, Чернігів. Створення культурно-просвітницьких товариств “Просвіта”. Харків. За видатні заслуги у філології Наукова рада університету присудила І.Франку почесний ступінь доктора російської словесності. Складення кобзарем М.Кравченком двох дум про трагічні події грудня 1905 р. в с. Великі Сорочинці – “Чорна неділя у Сорочинцях”, “Про сорочинські події 1905 р.”
- 1906-1907** Одеса. Видання журналу “Музыкальное самообразование”
- 1906-1910** Почаїв. Спорудження Троїцького собору Почаївської лаври (арх. О.Щусев. У розпису собору брав участь М.Реріх)
- 1907, весна** Київ. Створення М.Садовським першого українського стаціонарного театру на території Наддніпрянської України
- 1907,
1 жовтня** Очаків. Відкриття пам’ятника О.Суворову
- 1907,
2 жовтня** с. Куземин Охтирського повіту. Народився І.Багрянний (І.Лозов’яга) – український поет, письменник, автор романів “Тигролови”, “Гефсиманський сад”, “Вогняне коло”. Помер в еміграції 23 серпня 1963 р. в Новому Ульмі
- 1907-1909** Київ. Видання “Словаря української мови” Б.Грінченка (удостоєний премії ім. М.Костомарова)
- 1908, 15 січня** Київ. Святковий вечір, присвячений 25-річчю творчої діяльності М.Заньковецької

- 1908, травень** Петербург. Відхилення урядом законопроекту про дозвіл викладання українською мовою в початковій школі на територіях з “малоросійським населенням”
- 1909, 5 жовтня** с. Новиця Горлицького повіту. Народився Богдан-Ігор Антонич – український поет, автор збірок поезій “Три перстені”, “Привітання”. Помер 6 липня 1937 р. у Львові
- 1909** Львів. Просвітній конгрес, проведений товариством “Просвіта” з нагоди 40-річчя свого заснування.
Київ. Початок видання літературного журналу “Українська хата”. Існував до 1914 р.
Харків. Відкриття пам’ятника М.Гоголю. Зйомки перших в Україні короткометражних ігрових кінофільмів
- 1909-1911** Київ. Спорудження будинку Педагогічного музею (арх. П.Альошин), у приміщенні якого протягом березня 1917 р. – квітня 1918 р. працювала Українська Центральна Рада – парламент УНР
- 1910** Київ. Заснування Товариства охорони пам’ятників старовини та мистецтва. Гастролі С.Рахманінова.
Сімферополь. Створення Кримського товариства дослідників та любителів природи.
Станіслав. Заснування Гнатом Хоткевичем Гуцульського театру (припинив існування 1914 р.)
- 1911** Київ. Гастролі С.Рахманінова.
Полтава. Утворення українського музичного товариства “Боян” (голова – Г.Данковський).
Заснування Південноросійського кінематографічного акціонерного товариства “Сахненко и К^{ом}”
- 1912** Крим. Будівництво в Корейзі палацу “Ластівчине гніздо” (арх. Шервуд)
- 1912-1914** Берестечко. Будівництво церкви-пам’ятника на козацьких могилах (арх. В.Максимов)
- 1913, 27 серпня** Київ. Уперше в світі льотчиком П.Нестеровим була виконана на літаку “мертва петля” – одна з фігур вищого пілотажу (“петля Нестерова”)

- 1913,
14 вересня** Полтава. Вшанування пам'яті великого українського композитора, культурного і громадського діяча М.В.Лисенка з нагоди першої річниці його смерті. До цієї дати полтавською громадою був виданий перший життєпис композитора (В.Будищанець “Славний музика Микола Віталієвич Лисенко”)
- 1913, 9-10 листопада** Полтава. Відкриття Полтавського українського клубу, приурочене вшануванню пам'яті І.Котляревського з нагоди 75-річчя від дня його смерті
- 1913** Київ. Відкриття консерваторії на базі музично-драматичної школи М.Лисенка.
Миколаїв. Створення краєзнавчого музею
- 1914, лютий** Масовий рух протесту проти заборони царським урядом святкування 100-річчя від дня народження Т.Шевченка
- 1914** Київ. Створення молодими художниками міста об'єднання “Кольцо”.
Миколаїв. Створення художнього музею.
Одеса. Відкриття на базі музичного училища консерваторії
- 1914-1916** Петроград. Видання двох томів першого енциклопедичного українознавчого видання “Украинский народ в его прошлом и настоящем”
- 1916,
травень** Київ. Створення Л.Курбасом “Молодого театру”
- 1916,
4-5 серпня** Саскатун (Канада). Перший Український народний з'їзд, відкриття інституту П.Могили
- 1917,
5-6 квітня** Київ. Український педагогічний з'їзд, в якому взяло участь 500 педагогів початкових, середніх та вищих навчальних закладів України (за українізацію освіти, створено Головну українську шкільну раду)
- 1917** Київ. Засновано перший Український Народний університет. Відкриття Української академії мистецтва (1924 р. – художній інститут), на посаді ректора затверджено Ф.Кричевського (19 грудня)
- 1918** Центральна Рада надала українській мові статус державної

- 1918,**
29 квітня Проголошення П.Скоропадського гетьманом України
- 1918,**
31 липня Ухвалення закону про заснування в Київському, Одеському, Харківському та Ніжинському університетах кафедр української мови та літератури, української історії та українського права
- 1918,**
2 серпня Затверджено закон про утворення фонду Національної бібліотеки Української держави
- 1918,**
6 жовтня Урочисте відкриття Київського державного українського університету
- 1918,**
27 листопада Створення Української академії наук (УАН, з 14 червня 1921 р. – Всеукраїнська академія наук, з 21 лютого 1936 р. – Академія наук УРСР, з 1994 р. – Національна академія наук України)
- 1919** Київ. Створено Український драматичний театр ім. Т.Г.Шевченка
- 1920,**
початок Станіслав. Створення Українського драматичного театру (директор І.Когутяк), з серпня – Український пересувний драматичний театр
- 1920** Вінниця. Заснування пересувного Драматичного театру ім. І.Франка (з 1926 р. театр працює в Києві).
Київ. Створено державну українську мандрівну капелу “Думка” (кер. К.Степенко).
Луганськ. Створення державного красназвочного музею.
Миколаїв. Створення кораблебудівного інституту (з 1949 р. – ім. адм. С.Макарова).
Харків. Створення Л.Курбасом театру “Березіль”. Створення державного історичного музею
- 1921,**
лютий Харків. Початок видання літературно-художнього журналу “Шляхи мистецтва”.
Створення Музичного комітету ім. М.Леонтовича (з 1922 р. – Всеукраїнське музичне товариство ім. М.Леонтовича)
- 1921,**
11 березня Харків. Ухвалення декрету про купівлю для державних музеїв у приватних осіб культурних цінностей.

- Святкування дня пам'яті Т.Шевченка в містах і селах республіки
- 1921,
14 червня** Харків. Затвердження РНК УСРР положення про Всеукраїнську Академію наук (ВУАН)
- 1921** Київ. Створення в системі ВУАН Інституту української наукової мови (з 1930 р. – Інститут мовознавства)
- 1922,
березень** Харків. Створення Всеукраїнського фото-кіноуправління (ВУФКУ)
- 1922,
квітень** Харків. Створення Спілки селянських письменників України “Плуг”
- 1922** Київ. Створення видавництва ВУАН (1937 р. – видавництво АН УСРР, з 1964 – вид-во “Наукова думка”). Створення Л.Курбасом театру “Березіль”. Одеса. Створення кінофабрики ВУФКУ (з 1930 р. – Одеська кінофабрика “Українфільм”, з 1938 – Одеська кіностудія художніх фільмів). Створення першого в УСРР об'єднання художників – Художнього товариства ім. К.Костанді
- 1923,
квітень** Початок видання Всеукраїнським музичним товариством ім. М.Леонтовича журналу “Музика”
- 1923,
кінець року** Харків. Створення добровільного республіканського товариства ім. В.Леніна “Геть неписьменність” під головуванням Г.Петровського
- 1924,
31 травня** Харків. Ухвалення РНК УСРР постанови про охорону давньогрецького міста Ольвії
- 1924** Київ. Відкриття театру для дітей (зараз – Театр юного глядача). У с. Кирилівка Черкаської обл. на місці будинку батьків Т.Шевченка встановлено пам'ятник поету (зруйнований окупантами під час Великої Вітчизняної війни). Одеса. Створення Державного технікуму кінематографії (на правах вищого навчального закладу). Зйомки одного з перших українських художніх фільмів “Остап Бандура” (реж. В.Гордін; у зйомках брала участь М.Заньковецька)

- 1925,
20 серпня** Ухвалено постанову про оголошення Тарасової гори в Каневі державним заповідником
- 1925,
жовтень** Харків. Створення стаціонарного Українського радянського державного театру опери та балету (1926 – Київ та Одеса, 1928 – Полтава, 1929 – Вінниця, 1931 – Дніпропетровськ, 1932 – Луганськ, 1940 – Львів, 1941 – Сталіно)
- 1925** Створення об'єднання українських радянських художників – Асоціації революційного мистецтва України (АРМУ).
Створення Українського біохімічного інституту (з 1931 р. – Інститут біохімії АН УСРР у Києві)
- 1926, січень** Початок діяльності літературного об'єднання “Вільна академія пролетарської літератури” (Вапліте)
- 1926,
26 квітня** Москва. Лист Й.Сталіна до Л.Кагановича та інших членів Політбюро ЦК КП(б)У, в якому піддавалися критиці М.Хвильовий та О.Шумський. Лист став поштовхом до розгортання кампанії проти “націонал-ухильництва”
- 1926,
26 червня** Харків. Ухвала постанови про пам'ятники культури й природи України
- 1926,
8 вересня** Харків. РНК УСРР ухвалила постанову про прийом до вищих навчальних закладів УСРР
- 1926,
28 вересня** Харків. Наркомос УСРР ухвалив рішення про присвоєння оперним театрам Києва, Одеси, Харкова звання державних академічних
- 1926,
29 вересня** Харків. Ухвалено постанову про визнання Києво-Печерської лаври історико-культурним державним заповідником і перетворення її на Всеукраїнське музейне містечко
- 1926,
26 грудня** Львів. Святкування прогресивною громадськістю 30-річчя літературної діяльності В.Стефаника
- 1926** Київ. Створення творчого об'єднання українських радянських художників – Асоціації художників Червоної України (АХЧУ), входили І.Бжакевич, М.Козик, О.Кокель, В.Коровчинський...
- Коломия. Створення Музею народного мистецтва Гуцу-

- льщини
Одеса. Створення першого в Україні Науково-дослідного інституту фізики.
Полтава. Створення гравіметричної обсерваторії.
Відкриття пам'ятника М.Гоголю (ск. Л.Позен).
Створення Українського товариства культурного зв'язку із закордоном (зараз – Українське товариство дружби й культурних зв'язків із зарубіжними країнами)
- 1927**   Вінниця. Створення музею М.Коцюбинського.
Дніпропетровськ. Заснування російського драматичного театру (з 1936 р. – ім. М.Горького).
Київ. Початок спорудження будинку залізничного вокзалу (архітектори О.Вербицький, П.Альошин). Завершено в 1933 р.
Полтава. Створення державного музею В.Короленка.
Севастополь. Відкриття картинної галереї.
Створення групою композиторів Асоціації революційних композиторів України (АРКУ).
Присудження премії ім. Леніна академіку, професору Харківського університету, керівнику Українського інституту експериментальної медицини В.Воробйову
- 1927-1932**   Львів. Видання першого легального друкованого органу пролетарських письменників Західної України – журналу “Вікна”
- 1928,
12-16 березня**   Харків. Виступ Л.Кагановича на Об'єднаному Пленумі ЦК і ЦКК КП(б)У з доповіддю, яка стала чинником „шахтинської справи” – застосування репресій проти технічної інтелігенції
- 1928,
23 березня**   Харків. Ухвалення постанови про оголошення замку-фортеці в Кам'янці-Подільському державним історико-культурним заповідником
- 1928,
10 листопада**   Київ. Відкриття Будинку-музею Т.Шевченка.
Москва. Літературний вечір, присвячений творчості П.Тичини
- 1928**   Київ. Створення в системі ВУАН Інституту мікробіології та епідеміології (з 1930 р. – ім. Д.Заболотного, 1963 р. – Інститут мікробіології і вірусології ім. Д.Заболотного).
Початок випуску фільмів на Київській кінофабриці (з

- 1939 р. – Київська кіностудія художніх фільмів, 1957 р. – ім. О.Довженка.
Харків. Створення “Товариства сучасних архітекторів України” (ТСАУ). Створення Української філармонії (Укрфіль) та її представницьких пунктів у деяких окружних центрах
- 1928-1932** Ліквідація польським урядом “Просвіт” у Кременці, Острозі, Дубному, Ровному, Ковелі, Володимирі, Луцьку
- 1929,
26 липня** На екрани кінотеатрів вийшов фільм О.Довженка “Арсенал”
- 1929,
5 жовтня** Харків. Відкриття пам’ятника М.Коцюбинському
- 1929** Великі Сорочинці. Створення Літературно-меморіального музею М.Гоголя.
Київ. Створення державного заповідника “Кирилівська церква”. Заснування групою художників Українського мистецького об’єднання.
Умань. Створення державного заповідника “Софіївка”
- 1929-1930** Горлівка, Дніпропетровська, Кам’янське, Луганськ, Маріуполь, Одеса, Сталіно, Харків – Друга Всеукраїнська художня виставка.
Початок масової радіофікації республіки
- 1930,
8 квітня** Вихід на екрани кінотеатрів фільму О.Довженка “Земля”
- 1930,
кінець р.** Львів. Виникнення об’єднання західноукраїнських художників – Асоціації незалежних українських митців (АНУМ)
- 1930-1934** Львів. Видання Української загальної енциклопедії в трьох томах
- 1930** Засновано союз письменників України.
Київ. Створення Державного технічного видавництва (з 1964 р. – видавництво „Техніка”). Заснування Лісотехнічного інституту, Інженерно-будівного інституту, Інституту кінорежисерів, Технологічного інституту харчової промисловості, Фінансово-економічного інституту.
Харків. Перший Всеукраїнський конкурс піаністів

- 1930** Сянок. Створення музею “Лемківщина”
- 1930-1931** Дніпропетровськ, Київ, Костянтинівка, Кривий Ріг, Луганськ, Маріуполь, Одеса, Харків – Третя Всеукраїнська художня виставка
- 1931,
25 січня** Харків. Ухвалення постанови про винахідництво в українській і всесоюзній промисловості.
Всеукраїнська декада ліквідації неписьменності
- 1931** Київ. Створення в системі ВУАН Інституту хімії (зараз – Інститут загальної і неорганічної хімії НАН України).
Рішення РНК УСРР про встановлення нового пам’ятника на могилі Т.Шевченка. Проведення конкурсу на кращий проект пам’ятника.
Створення Української студії хронікально-документальних фільмів
- 1931-1932** Горлівка, Дніпропетровськ, Єнакієве, Запоріжжя, Київ, Кривий Ріг, Одеса, Харків – Четверта Всеукраїнська художня виставка
- 1932,
10 жовтня** Харків. Учені Українського фізико-технічного інституту К.Синельников, А.Вальтер, А.Лейпунський, Г.Латишев уперше в СРСР здійснили ядерну реакцію по розщепленню атомного ядра літію
- 1932, осінь** Харків. Створення Спілки радянських композиторів України
- 1932** Створення Державного вид-ва образотворчого мистецтва й музичної літератури УСРР (зараз – вид-во „Мистецтво”)
- 1933,
початок р.** “Викриття” органами ДПУ чергової контрреволюційної організації, яка дістала назву “Української військової організації”. Звинувачені і покарані 148 чоловік, серед них Б.Антоненко-Давидович, М.Ірчан, Остап Вишня, Г.Бараба-Іваненко, К.Максимович, Р.Турянський та ін.
- 1933,
17 липня** Харків. Ухвалення ЦК КП(б)У постанови про “антипартиїнний вчинок” філософа В.Юрипця, який звинувачувався в прихильності до буржуазно-ідеалістичної філософії, філософському обґрунтуванні яворини, твердженнях про безбуржуазність української нації і необхідність орієн-

тації на західну буржуазну культуру. Постанова підтвердила рішення первинної партійної організації Інституту червоної професури про виключення філософа з рядів КП(б)У і вимагала вивести його зі складу членів ВУАН

**1933,
5 жовтня**

Київ. Президія ВУАН виключила зі складу дійсних членів академії академіків М.Возняка, Ф.Колессу, К.Студинського і В.Щарата “як ворогів трудящих мас України”.

Харків. Ухвалення постанови про театр “Березіль”. Л.Курбаса звільнено з посади худ. керівника і директора театру, оскільки “нічого не змінив у своїх поглядах на театральне мистецтво”. У 1934 р. його репресовано. Загинув у сталінських таборах

1933

Харків. Початок видання літературно-художнього журналу “Радянська література” (з 1934 р. – у Києві, з січня 1946 р. – “Вітчизна”). Створення російського драматичного театру (з 1949 р. – ім. О.Пушкіна, з 1971 р. – академічний). Заснування видавництва “Радянська література” (з 1934 р. – у Києві, з 1939 – “Радянський письменник”, зараз “Український письменник”).

Львів. Відкриття пам’ятника на могилі І.Франка на Личаківському цвинтарі

**1934,
6 травня**

Республіканська преса опублікувала постанову ЦК КП(б)У про роботу Інституту червоної професури. Діяльність інституту було піддано суворій критиці, зокрема зазначалось, що з 1929 по 1934 р. з 956 слухачів, прийнятих до інституту, тільки 195 його закінчили, але й більшість із них “ні з партійної, ні з наукової сторони не відповідали вимогам ЦК КП(б)У”. “Таке становище виникло внаслідок того, що керівництво інститутом опинилось у руках націонал-ухильників (Скрипник) і націоналістів (Романюк, Трублаєвич, Яворський, Чичкевич)”. Доручено Кіллерогу та Ашраф’яну “розробити нові учбові програми, забезпечити в ГЧП марксистсько-ленінське викладання національного питання, викоренити залишки українського буржуазного націоналізму з учбових програм, укомплектувати склад керівників кафедр і викладачів, допустити до захисту дисертацій тільки тих слухачів 3-го курсу, які повністю відповідають партійним та ака-

демічним вимогам”

- 1934,**
18 травня Харків. Ухвалення постанови про викладання громадянської історії та географії в політехнічній школі
- 1934,**
16 червня –
12 серпня Харків. Київ. І з’їзд письменників республіки, який проголосив створення Спілки письменників України
- 1934** Київ. Ухвалення постанови ВЦВК і РНК УСРР про відповідальність за руйнування бібліотек, розкрадання і псування книг
- 1935,**
20 березня Москва. Правління Спілки радянських письменників провело творчий вечір П.Тичини
- 1935,**
24 березня Харків. Урочисте відкриття пам’ятника Т.Шевченку (ск. М.Манізер)
- 1935,**
19 липня Київ. Рішення Політбюро ЦК КП(б)У про вилучення обкомами КП(б) У зінов’євсько-троцькістської та націоналістичної літератури з бібліотек України та здачу її до обласних органів НКВС
- 1935,**
22 вересня Київ. Створення в системі ВУАН Ботанічного саду (зараз – Центральний республіканський ботанічний сад НАН України)
- 1936,**
12 лютого Київ. Відкриття першої виставки народного мистецтва України (експонувалось 5 тис. творів)
- 1936,**
листопад Київ. Перша республіканська олімпіада самодіяльного мистецтва робітників і колгоспників УСРР
- 1936** Київ Створення в системі АН УСРР Інституту українського фольклору (з 1944 р. – Інститут мистецтвознавства фольклору та етнографії).
Москва. Затвердження звання „Народний артист СРСР”.
Першими з діячів української сцени відзначені П.Саксаганський і М.Литвиненко-Вольгемут
- 1936-1939** Київ. Спорудження будинку Верховної Ради УСРР (архітектор В.Заболотний)
- 1937** Київ. Створення Державного симфонічного оркестру УРСР, Ансамблю танцю УРСР
- 1938,** Київ. Постанова про реорганізацію національних шкіл в

- 10 квітня** Україні, що означало перетворення їх на радянські школи звичайного типу
- 1938,
20 квітня** Київ. Ухвалення постанови про обов'язкове вивчення російської мови в школах України з неросійською мовою викладання
- 1938** Створення спілки художників України
- 1939,
6 березня** Київ. Відкриття пам'ятника Т.Шевченку, святкування 125-ї річниці від дня народження поета
- 1939,
1 травня** Вийшла на екрани кінотеатрів країни картина О.Довженка "Щорс"
- 1939,
4-6 травня** Київ. Пленум правління Спілки письменників СРСР, присвячений 125-річчю від дня народження Т.Шевченка
- 1939,
18 червня** Канів. Урочисте відкриття Меморіального музею Т.Шевченка і нового пам'ятника на могилі поета
- 1939,
11 липня** Київ. Ухвалення постанови про Український історико-культурний заповідник "Музейне містечко" в Києві
- 1939, серпень** Київ. Створення Державної історичної бібліотеки УРСР
- 1939, грудень** Львів. Заснування наукової бібліотеки ім. В.Стефаніка АН УРСР
- 1939** Полтава. Створення Державного музею Панаса Мирного. Суми. Створення обласного краєзнавчого музею
- 1940,
21 вересня** Відкриття театру опери та балету – першого стаціонарного українського оперного театру на західних землях України
- 1940,
вересень** Львів. Початок видання літературно-худ. і суспільно-політ. журналу „Література і мистецтво” (з липня 1945 р. – “Радянський Львів”, з лютого 1951 р. – “Жовтень”, з 1990 р. – “Дзвін”)
- 1940,
20 грудня** Москва. У музеї західного мистецтва відкрилась виставка “Образотворче мистецтво західних областей Української СРС і народна творчість гуцулів”
- 1940,
21 грудня** Київ. Ухвалення постанови про організацію державних заповідників “Чернагора” та “Торгани” в Станіславській обл.

- 1940** Дрогобич. Створення обласного краєзнавчого музею.
Київ. Початок видання республіканської газети “Радянська освіта”.
Луцьк. Створення обласного краєзнавчого музею.
Львів. Присвоєння Львівському унів. імені І.Франка.
Станіслав. Створення обласного краєзнавчого музею
- 1941, лютий** Київ. Початок видання українською і російською мовами тижневика “Вісті Верховної Ради УРСР”
- 1941,
14 травня** Станіславська обл. Відкриття в с. Русів Літературно-меморіального музею В.Стефаніка (70-річчя від дня його народження)
- 1941, тра-
вень** Початок видання журналу “Україна”
- 1941,
30 червня** Львів. “Акт проголошення Української держави” ОУН-Б (голова Я.Стецько)
- 1941,
28 липня** Башкирська АРСР. На місце евакуації прибули колективи АН УРСР, СП УРСР, Київського академічного театру опери та балету ім. Т.Г.Шевченка
- 1941,
2 листопада** Москва. Почала роботу радіостанція “Радянська Україна”
- 1942,
10 березня** Уфа. Збори АН УРСР, СП УРСР, Київського академічного театру опери та балету ім. Т.Г.Шевченка, присвячені пам’яті Т.Г.Шевченка
- 1942,
14 червня** Москва. У Концертному залі консерваторії ім. П.І.Чайковського відбувся великий концерт майстрів мистецтв України
- 1943,
1 серпня** Москва. Літературно-музичний вечір, присвячений 30-річчю від дня смерті Лесі Українки
- 1943,
25 серпня** Москва. ЦК ВКП(б) ухвалив постанову про заходи щодо посилення культурно-просвітницької роботи в районах, звільнених від німецької окупації
- 1943,
10 вересня** Москва. Перше виконання кантати-симфонії А.Штогаренка “Україно моя!”

- 1943,**
не пізніше
26 вересня   Йошкар-Ола. У Марійському державному театрі – прем'єра п'єси О.Корнійчука “Платон Кречет”
- 1943,**
3 грудня   Харків. Ухвалення постанови про переїзд Дніпропетровського українського музично-драматичного театру ім. Т.Г.Шевченка з Наманган до Дніпропетровська
- 1943,**
27 грудня   На екрани вийшов художній фільм „Фронт” за п'єсою О.Корнійчука (сценарій і постановка Г. і С.Васильєвих)
- 1943**   Почала виходити газета „Вільна Україна” (ОУН-Б). Створено Державний український народний хор (1964 р. – ім. Г.Г.Верьовки)
- 1944,**
4 січня   Москва. Президія ВР. СРСР нагородила другою медаллю “Золота Зірка” Героя РС С.А.Ковпака і О.Ф.Федорова, присвоїла звання Героя Соціалістичної Праці академікові О.О.Богомольцю, звання народного артиста СРСР – А.М.Бучмі, З.М.Гайдай, А.О.Іванову, М.М.Крушельницькому, І.С.Паторжинському, Л.М.Ревуцькому, Н.М.Ужвій, народного художника СРСР – В.І.Касіяну, А.Г.Петрицькому, О.О.Шовкуненку
- 1944,**
13 січня   Харків. Відновлює вистави трупа Українського драматичного театру ім. Т.Г.Шевченка, що повернулася з Узбекистану
- 1944,**
6 лютого   Київ. Ухвалення постанови про реевакуацію Академії наук УРСР до Києва
- 1944,**
не пізніше
11 лютого   Київ. Відновлюються заняття на семи факультетах Київського держуніверситету ім. Т.Г.Шевченка, у Педагогічному та Інженерно-будівному інститутах
- 1944,**
24-26 лютого   Москва. Загальні збори АН УРСР, накреслено план наукових досліджень на 1944 р.
- 1944, лютий**   Українська державна філармонія і 11 обласних філармоній почали концертну діяльність
- 1944,**
березень   Київ. Ухвалення постанови про відновлення роботи Київської кіностудії художніх фільмів. Створено Центральний республіканський ботанічний сад АН УРСР. Повернення АН УРСР.

- Полтава. Із Усть-Каменогорська повернувся Полтавський український драматичний театр ім. М.В.Гоголя
- 1944,
квітень**   Макіївка. Відкрився український музичний драматичний театр.
Дніпропетровськ. Повернення із Казахстану театру ім. Т.Г.Шевченка
- 1944,
травень**   Київ. У Музеї російського мистецтва відкрилася виставка українського живопису, скульптури й графіки.
Відновлюється випуск газети „Радянська освіта”.
Одеса. Відновлює роботу Одеський театр опери та балету
- 1944, чер-
вень**   Створення Українського театального товариства.
Київ. Уперше після трирічної перерви виступив з концертом Державний симфонічний оркестр УРСР.
Ухвалення рішення про організацію конкурсу на складання проекту планування і забудови Хрещатика. Відбулася нарада керівників Українського філіалу Академії архітектури СРСР з метою обговорення питання відбудови сіл і міст України.
Повернення із Узбекистану до Києва Укрдрамтеатру ім. І.Франка.
Ухвалення постанови про кінофікацію райцентрів лівобережних областей України
- 1944,
22 серпня**   Київ. Ухвалення постанови про відновлення роботи художніх музеїв у Львові
- 1944,
19 вересня**   Київ. Ухвалення постанови про відновлення діяльності видавництва “Мистецтво”
- 1944,
вересень**   Київ. Відкрилася Державна вечірня консерваторія.
Указ Президії ВР УРСР про утворення почесних звань заслуженого діяча науки і техніки УРСР, народного художника УРСР, народного артиста УРСР, заслуженого діяча мистецтв УРСР, заслуженого вчителя школи УРСР, заслуженого лікаря УРСР та ін.
Урочисте засідання, присвячене 25-річчю АН УРСР
- 1944,
16 жовтня**   Відновив роботу Львівський державний університет ім. І.Франка
- 1944,
14 листопада**   Київ. Відкрився Державний музей українського мистецтва

- 1945,
12 квітня**   Одеса. У музеї міста реєвакуювано 759 найцінніших картин
- 1945,
30 квітня**   Київ. Відкрилася республіканська виставка “Партизани України в боротьбі проти німецько-фашистських загарбників”
- 1945,
24 травня**   Харків. Відновив свою роботу Харківський державний академічний театр опери та балету ім. М.В.Лисенка
- 1945,
24 липня**   Пленум Спілки радянських архітекторів України. Обговорено питання, пов’язані із заснуванням Академії архітектури УРСР, завдання відновлення і нової забудови міст і сіл республіки
- 1945,
28 липня**   Після відновлення відкривається історичний музей
- 1945,
10 грудня**   “Радянська Україна” надрукувала повідомлення про повернення належних АН УРСР 10 000 томів наукової літератури, вивезених окупантами в роки війни
- 1945**   Засновано Ужгородський університет
- 1946,
21 лютого**   Москва. Постанова РНК СРСР про заходи по увічненню пам’яті української письменниці Лесі України у зв’язку з 75-річчям від дня народження
- 1946,
лютий**   Київ. Всеукраїнський радіофестиваль художньої самодіяльності
- 1946,
8-10 березня**   Львів. Собор Української греко-католицької церкви ухвалив рішення про ліквідацію Берестейської унії, зв’язків з Ватиканом і об’єднання з Руською православною церквою. Його трагічні наслідки
- 1946,
24 серпня**   Київ. ЦК КП(б)У ухвалив постанову про викривлення і помилки у висвітленні історії української літератури
- 1946,
12 жовтня**   “Радянська Україна” надрукувала виклад постанови ЦК КП(б)У про репертуар драматичних і оперних театрів УРСР і заходи по його поліпшенню. Постанові притаманний крайній суб’єктивізм у критичній оцінці розвитку художнього життя республіки
- 1946,
19 жовтня**   Київ. Прем’єра опери М.Лисенка “Тарас Бульба” в Державному академічному театрі опери та балету ім. Т.Г.Шевченка

- 1946, жовтень** Харків. Завершено відновлення друкарні ім. Фрунзе – найбільшого поліграфічного підприємства в Україні
- 1946, 25-29 листопада** Київ. Нарада працівників освіти республіки, що розглянула п'ятирічний план розвитку народної освіти республіки, завдання вчителів на 1946-1947 навчальний рік
- 1946, 15 грудня** Харків. У Державному академічному театрі опери та балету ім. М.В.Лисенка відбулася прем'єра опери С.Гулака-Артемівського “Запорожець за Дунаєм”
- 1946, 29 грудня** Полтава. Відкрито музей В.Г.Короленка
- 1947, 29 серпня** Київ. Ухвала постанови про політичні помилки і незадовільну роботу Інституту історії АН УРСР. Учених-істориків беззапечно і бездоказово звинувачують в тому, що їх роботи є антинауковими, написаними в антимарксистському дусі, відзначаються грубими політичними помилками і викривленнями
- 1948, 8 липня** Київ. У Державному музеї російського мистецтва відкрилася виставка картин російського художника-реаліста М.Ярошенка
- 1948, 6-10 грудня** Київ. II з'їзд радянських письменників України. Про стан і завдання української радянської літератури
- 1948** Київ. Державний академічний український драматичний театр ім. І.Франка поставив п'єсу О.Корнійчука “Макар Діброва”. Засновано Республіканський Будинок актора
- 1949, 26 січня** Київ. Відкриття виставки народного мистецтва і художніх промислів республіки (понад 3 тис. експонатів)
- 1949, 25 лютого** Львів. Збори, присвячені 375-річчю видрукування у Львові книги Івана Федорова “Апостол”
- 1949, 6 квітня** “Правда України” повідомила про постановку в Державному академічному театрі опери та балету ім. Т.Г.Шевченка після 8-річної перерви опери М.І.Глинки “Іван Сусанін”
- 1949, 24 квітня** Київ. Відкрито Державний літературно-художній музей Т.Г.Шевченка
- 1949,** Київ. Постанови про заходи по увічненню пам'яті Пана-

- 16 травня** са Мирного. У філармонії відбувся вечір, присвячений 100-річчю від дня народження письменника
- 1950,
11 лютого** Київ. Постанова про журнал „Дніпро” зі звинуваченнями в антинародності, формалізмі тощо
- 1950,
21 червня** Ялта. Відновив роботу Будинок-музей А.П.Чехова
- 1950,
30 листопада** Київ. Відкрилася наукова сесія АН УРСР, присвячена питанням мовознавства
- 1951,
2 липня** “Правда” надрукувала статтю “Проти ідеологічних викривлень у літературі” (критика твору В.Сосюри “Любіть Україну”). 1946-1948 рр. критикувалась творчість інших митців
- 1951,
10 липня** Повідомлення про відкриття Меморіального музею О.С.Макаренка в Кроково-на-Дніпрі Полтавської обл.
- 1951,
17 грудня** Київ. На екрани вийшов худ. фільм “Тарас Шевченко” (реж. І.Савченко)
- 1952,
3 серпня** Одеса. Виставка творів українського живописця-передвижника К.Костанді (1852-1921)
- 1952,
4 жовтня** Дніпропетровськ. Відкрився Будинок культури студентів
- 1953,
31 березня** Запоріжжя. Відкриття нового обласного музично-драматичного театру
- 1953,
21 червня** Київ. Прем’єра опери “Богдан Хмельницький” К.Данькевича в Державному академічному театрі опери та балету ім. Т.Г.Шевченка
- 1953,
9 грудня** “Правда” надрукувала повідомлення про постанову ЦК КПРС, Ради міністрів СРСР і Президії Верховної Ради СРСР про 300-річчя воз’єднання (факт. приєднання) України з Росією
- 1953** Київ. Б.Лятошинський створив “Слов’янський концерт” для фортепіано з оркестром
- 1954,** Львів. Повідомлення про організацію на базі колективу

- 22 січня** Одеського російського драмтеатру Львівського російського драмтеатру Радянської Армії
- 1954,
4 квітня** Переяслав-Хмельницький. Відкрито історичний музей
- 1954,
5 травня** Львівська обл. У с. Топорів відкрито пам'ятник Богдану Хмельницькому
- 1954** Київ. Видано роман Н.Рибака "Переяславська рада". УРСР стала постійним членом ООН з питань освіти, науки і культури (ЮНЕСКО)
- 1955,
17 лютого** "Правда України". Повідомлення про організацію Одеської кіностудії худ. фільмів
- 1955,
29 березня** Київ. Прем'єра нової постановки опери Лисенка "Тарас Бульба" на сцені Державного академічного театру опери та балету ім. Т.Г.Шевченка
- 1955,
29 квітня** Київ. Постанова про заходи по впорядкуванню на території України місць, зв'язаних із життям і діяльністю Т.Г.Шевченка
- 1956,
3-7 квітня** Київ. П'їзд художників України
- 1956,
30 квітня** Алушка. Організовується Кримський державний музей образотворчого мистецтва (Воронцовський палац)
- 1956,
31 серпня** Святкування 100-річчя від дня народження І.Франка
- 1957,
1 листопада** Київ. У Державному академічному театрі опери та балету ім. Т.Г.Шевченка відбулася прем'єра опери Г.Майбороди "Милана"
- 1957,
11 листопада** Київ. Постанова про поліпшення роботи культурно-просвітницьких установ на селі
- 1957** Засновано "Український історичний журнал"
- 1958,
14 лютого** Київ. Постанова про заходи щодо розвитку народної художньої творчості й поліпшення умов праці народних умільців і залучення їх до створення високохудожніх творів
- 1958,** Київ. Рішення Ради Міністрів про скорочення в 1959 р.

- 17 липня** 8 з 40 наявних в Україні монастирів, у т.ч. Києво-Печерської лаври (Київ), Михайлівського жіночого монастиря (Одеса), чоловічого монастиря Пустинь (Сумська обл.)
- 1959,
7 квітня** Запоріжжя. Фестиваль фільмів О.Довженка
- Поч. 60-х
років** Згуртувалася група молодих письменників, т.зв. “шестидесятників”
- 1960,
31 липня** Київ. Санкціонований вечір, присвячений 50-річчю від дня смерті Лесі Українки
- 1961,
10 березня** Москва. У Великому театрі СРСР відбулося засідання, присвячене 100-річчю від дня смерті Т.Г.Шевченка.
Київ. До 100-річчя від дня смерті Т.Г.Шевченка видано зб. “Заповіт” мовами народів світу
- 1961,
18 квітня** Київ. Демонстрації віруючих проти закриття Андріївської церкви
- 1961,
20 травня** Київ. Постанова про встановлення щорічних республіканських премій ім. Т.Г.Шевченка (за досягнення в культурі)
- 1961,
14 червня** Київ. Постанова Ради Міністрів, згідно з якою знято з держобліку 364 пам’ятники архітектури культового призначення
- 1961,
9 вересня** Київ. Дебют нового творчого колективу республіки – Ансамблю художнього балету на льоду
- 1961,
8 жовтня** Переяслав-Хмельницький. Урочисте відкриття монумента на честь 300-річчя „возз’єднання” України з Росією (ск. В.Вінайкін, В.Гречаник, П.Кальницький)
- 1962,
10 червня** Херсон. Відкрито новий будинок муздрамтеатру
- 1962,
липень** Керч. Відкрито новий драмтеатр ім. О.С.Пушкіна
- 1962,
вересень** Київ. Відкрито Літературно-меморіальний музей Лесі Українки
- 1963,** Київ. Відбулася конференція з питань культури україн-

- 11-15 лютого** ської мови (орг. Київським університетом ім. Г.Шевченка та Інститутом мовознавства АН України)
- 1964,
8 березня** Київ. До 150-річчя від д.н. Т.Г.Шевченка відкрито республіканську художню виставку
- 1964,
березень** Київ. За особистим розпорядженням секретаря Київського обкому Компартії України В.Бойченка було здійснено акт вандалізму – знищено вітраж на пошану великого Кобзаря в Київському університеті ім. Т.Г.Шевченка
- 1964,
березень-
травень** Святування 150-річчя від дня народження Т.Шевченка в СРСР та зарубіжних країнах
- 1964,
25 травня** Київ. У театрі опери та балету ім. Т.Г.Шевченка відбулася прем'єра опери Г.Майбороди „Тарас Шевченко”
- 1964,
29 травня** Київ. Відкрито новий ботанічний сад, один з найбільших у країні (180 га)
- 1964,
28-30 травня** Київ. Міжнародний форум діячів культури, присвячений 150-річчю від д.н. Т.Шевченка
- 1964,
10 червня** Москва. Відкриття пам'ятника Т.Г.Шевченку
- 1964,
12 червня** Київ. Постанова Ради Міністрів УРСР про заснування АН УРСР премій ім. видатних вчених України: М.Крилова, Є.Патона, Л.Писаржевського, В.Юр'єва
- 1964,
30 жовтня** Львів. Відкриття пам'ятника І.Франку
- 1964,
3 листопада** Київ. На екрани вийшов новий широкоформатний фільм “Сон”, присвячений Т.Г.Шевченку
- 1964,
14 листопада** Харківський державний бібліотечний інститут реорганізовано у Харківський державний інститут культури
- 1964,
грудень** Донецьк. Створено відділення АН УРСР з п'ятьма науковими установами
- 1965,** Київ. Розпорядження РМ УРСР про охорону історичних

- 23 червня** пам'яток, пов'язаних з партизанським рухом в Україні у період ВВ війни
- 1965, червень-липень** Одеса. Урочисто відзначено 100-річчя університету
- 1965, 8 серпня** Івано-Франківська обл., с. Шешори. Несанкціонований мітинг, присвячений відкриттю пам'ятника Т.Г.Шевченку
- 1965, 4 вересня** Київ. У кінотеатрі "Україна" під час прем'єри фільму "Тіні забутих предків" відбувся мітинг протесту проти нової хвилі політичних репресій серед української інтелігенції
- 1965, 18 вересня** Київ. Постанова РМ УРСР про увічнення пам'ятних місць, пов'язаних з історією українського козацтва
- 1965, 26 листопада** В Донецькому театрі опери та балету вперше в країні поставлено „Циганське капричіо” С.Рахманінова
- 1965, грудень** Київ. Вийшла праця І.Дзюби "Інтернаціоналізм чи русифікація?" (аналіз національно-культурної політики в Україні)
- 1966, січень** Донецьк. Відкрито філію АН УРСР
- 1966, 18 лютого** Київ. Завершення видання першої Української Радянської Енциклопедії у 17-ти томах
- 1966, 21-28 травня** Київ. III Всесоюзний кінофестиваль. Фільм О.Довженка "Тіні забутих предків" удостоєно спеціального призу
- 1966, 14 жовтня** Одеса. Зустріч студентів та викладачів філологічного факультету Одеського ун-ту з поетом В.Стусом
- 1966** V з'їзд Спілки письменників України. Виступи на захист української мови, проти русифікації
- 1967, січень** Київ. Вийшов перший номер журналу відділення літератури, мови та мистецтвознавства АН України – "Мовознавство"
- 1967,** Москва. Укази про присвоєння звання Героя Соціалісти-

- 23 лютого** чної Праці письменникам О.Є.Корнійчуку та П.Г.Тичині
- 1967,**
17 березня Дніпропетровськ. У Будинку художника відкрито виставку творчості народних майстрів с. Петриківки
- 1967,**
квітень Львів. В.Чорновіл завершив укладання зб. “Лихо з розуму”, в якому оприлюднюється доля українських політв’язнів
- 1967,**
31 травня Київ. У академічному театрі опери та балету прем’єра нової постановки опери Г.Майбороди “Милана”
- 1967,**
25 серпня Донецьк. У художньому музеї відкрито виставку творів народного художника СРСР В.Касіяна
- 1967,**
вересень Київ. Вийшов друком перший том три томника “Українська РСР у Великій Вітчизняній війні радянського народу 1941-1945 рр.”.
Вийшов перший том двотомної колективної праці “Перемога Великої Жовтневої соціалістичної революції на Україні”
- 1967,**
27 жовтня Каховка. Відкрито монумент “Легендарна тачанка”
- 1967,**
31 жовтня Дніпропетровськ. Відкрито монумент Вічної Слави на честь загиблих радянських воїнів, партизанів і підпільників
- 1968,**
середина січня У журналі „Вітчизна” опубліковано роман О.Гончара “Собор”. Твір піддано брутальній критиці
- 1968,**
25 січня Харків. Відкрито пам’ятник М.О.Скрипнику
- 1968,**
26 грудня Київ. Відкрито виставку українського плаката
- 1968,**
грудень Київ. Вийшов друком перший з семи томів зібрання творів П.Мирного
- 1969,**
11 січня Хмельницький. До 50-річчя встановлення в респ. радянської влади розпочався Республіканський фестиваль народного мистецтва
- 1969,** Харків. Відкриття пам’ятника радянському педагогові та

- 13 березня** письменникові А.С.Макаренку
- 1969,
25 березня** Харків. Відкриття Всесоюзної виставки декоративно-прикладного мистецтва
- 1969,
2 квітня** Київ. Постанова РМ УРСР про заходи по поліпшенню монументального та архітектурно-художнього оформлення міст і сіл УРСР
- 1970,
15 квітня** Київ. Республіканська виставка книги
- 1970,
16 квітня** Київ. Республіканська виставка самодіяльних художників, народних майстрів та фотоаматорів
- 1970,
17 квітня** Київ. Відкрито Палац культури “Україна” – один з найбільших у країні
- 1970,
29 квітня** Львів. У Театрі опери та балету ім. І.Франка прем'єра опери Б.Лятошинського “Золотий обруч” за повістю І.Франка
- 1970,
червень** Львів. Відкрито перший у республіці Музей історії релігії й атеїзму
- 1970,
9 липня** Феодосія. Відкрито Літературно-меморіальний музей О.Гріна
- 1970,
28 липня** Київ. Республіканська виставка дитячої художньої творчості
- 1970,
18 серпня** Донецьк. Відкрито виставку акварелей художників 11 союзних республік
- 1970,
17 листопада** Івано-Франківськ. Розпочався судовий процес над активним учасником дисидентського руху В.Морозом
- 1971, 11 січня** Київ. Видання першого тому Словника української мови
- 1971, 20 січня** Запоріжжя. Відкрито Ляльковий театр
- 1971,
27 лютого** Київ. Урочистий вечір до 100-річчя від д.н. Лесі Українки
- 1971,
29 квітня** Житомир. На батьківщині академіка С.Корольова відкрито пам'ятник ученому
- 1971,
14 травня** Київ. Урочистий вечір, присвячений 100-річчю від д.н. В.Стефаника

- 1971, травень** Київ. Вийшла друком книга В.Земляка “Лебедина згря”
- 1971, 4 вересня** Феодосія. Відкриття виставки “Феодосія в образотворчому мистецтві”, присвяченої 2500-річчю міста
- 1971, 16 вересня** Завершення реставрації дзвіниці XVIII ст. історико-архітектурного заповідника “Софійський музей”
- 1972, 26 січня** Київ. Державний академічний театр опери та балету ім. Т.Г.Шевченка. Прем’єра опери Г.Майбороди “Арсенал”
- 1972, 18 лютого** Москва. Ухвалення постанови про організацію Сімферопольського державного університету
- 1972, 26-30 жовтня** Одеса. IV Всесоюзний фестиваль спортивних фільмів
- 1972, 12 грудня** Москва. Урочисте засідання, присвячене 250-річчю від дня народження Г.С.Сковороди
- 1972** Хвиля арештів культурних діячів в Україні (В.Чорновіл, І.Дзюба, В.Стус, І.Калинець, Н.Світличко, Є.Сверестюк, Ю.Шухевич та ін.)
- 1973, 3 квітня** Київ. Заснування щорічної премії ім. П.Тичини „Чуття єдиної родини”
- 1973, 17 квітня** Київ. Вечір, присвячений 100-річчю від дня смерті С.С.Гулака-Артемовського
- 1973, 25 травня** Київ. I Всесоюзний фестиваль мистецтв “Київська весна”
- 1973, 15 серпня** Сімферополь. Відкрито I Всесоюзний фестиваль радянської пісні “Кримські зорі”
- 1973, 3 вересня** Київ. Відкриття пам’ятника Лесі Українці
- 1973, 20-23 вересня** Київ. Всесоюзний музикальний фестиваль “Золота осінь”
- 1973, 24 вересня** Київ. Урочистий вечір, присвячений 100-річчю від дня народження С.Крушельницької. За рішенням ЮНЕСКО ювілей відзначається в усьому світі

- 1974,
28-30 січня** Київ. VI з'їзд Спілки композиторів України
- 1974,
12-19 трав-
ня** Донецьк. I Всесоюзний огляд телефільмів, присвячених робітничому класу
- 1974,
21-31 трав-
ня** Київ. Всесоюзний фестиваль мистецтв "Київська весна-74"
- 1974,
3 липня** Відкриття музею в приміщенні колишнього Ливадійського палацу
- 1974,
19 вересня** Львів. Відзначено 200-річчя Державного музею етнографії та художнього промислу АН УРСР
- 1974,
13-25 жовт-
ня** Київ. Художня виставка, присвячена 30-річчю визволення України від німецько-фашистських загарбників
- 1974,
25 листопа-
да** Дніпропетровськ. Прем'єрою опери О.М.Холмінова "Оптимістична трагедія" відкрито театр опери та балету
- 1975,
23 квітня** Київ. У Києво-Печерському Державному історичному заповіднику відкрито Державний музей книги та книгодрукування УРСР
- 1975, кві-
тень** Київ. Вийшов перший том 12-томного Зібрання творів Лесі Українки
- 1975, липень** Мукачеве. Відкрито найбільшу в Закарпатті бібліотеку з книжковим фондом у 160 тис. томів
- 1975,
25 грудня** Київ. Відкрито пам'ятник І.П.Котляревському
- 1976, січень** Київ. Вийшов друком перший том 50-томного Зібрання творів Івана Франка
- 1976,
17 липня** Київ. Урочисте відкриття першої черги Музею народної архітектури і побуту УРСР
- 1976,
23-28 верес-
ня** Чернігів. Конференція, присвячена 175-річчю першого видання "Слова о полку Ігоревім"

- 1977,
26 лютого Сімферополь. Відкрито нове приміщення Кримського українського музично-драматичного театру
- 1977,
1 березня Київ. Відкрито пам'ятник Г.С.Сковороді
- 1977,
10 березня “Літературна Україна” сповіщає про вихід у світ двотомного “Шевченківського словника”
- 1977,
26 листопада Львів. Відкрито пам'ятник Івану Федорову
- 1977,
12 грудня Київ. Урочисті збори, присвячені 100-річчю від дня народження українського композитора М.Д.Леонтовича
- 1978,
16 березня Москва. Указ про нагородження Київської кіностудії художніх фільмів ім. О.П.Довженка орденом Леніна
- 1978,
13 грудня Москва. Урочистий вечір, присвячений 200-річчю від дня народження українського письменника Г.Ф.Квітки-Основ'яненка
- 1979,
19 квітня Москва. Постанова про відкриття у Запоріжжі державного університету
- 1979,
21 квітня Київ. Відкрито Театр драми і комедії
- 1979,
червень-серпень В ряді областей УРСР утворюються “літні табори” для налагодження релігійної освіти дітей з сімей віруючих – прибічників Ради церков ЄХБ
- 1979 Українська РСР як член ООН увійшла до складу Міжурядового комітету з питань науки і техніки з метою розвитку
- 1980,
19 червня Київ. Відкрито Молодіжний театр
- 1980,
19 липня – 3 серпня ХХІІ Олімпійські ігри, в яких взяли участь спортсмени 81 країни світу. Спортсменами УРСР було завойовано 38 золотих, 19 срібних і 18 бронзових медалей. У Києві відбулися змагання футболістів однієї з попередніх груп олімпійського футбольного турніру
- 1980,
20 серпня Київ. Міністерство зв'язку УРСР видало розпорядження про глушіння радіостанцій “Голос Америки”, “Бі-бі-сі”, “Німецька хвиля”

- 1981,
10 січня**   Постанова про деякі заходи щодо підвищення ефективності діяльності наукових центрів АН УРСР у системі управління науково-технічним прогресом
- 1981,
5 лютого**   Москва. Урочистий вечір, присвячений 90-річчю від дня народження П.Г.Тичини
- 1981,
9 травня**   Київ. Відкриття меморіального комплексу “Український державний музей історії Великої Вітчизняної війни 1941-1945 років”
- 1981,
1 грудня**   Москва. Урочистий вечір, присвячений 125-річчю від дня народження І.Я.Франка
- 1982,
21 березня**   Нью-Йорк. Президент США Рональд Рейган підписав прокламацію про відзначення “Дня Української Гельсінської групи” – перший в США президентський акт, що стосується виключно України
- 1982,
21 квітня**   Київ. Відкриття нового приміщення філії Центрального музею В.І.Леніна
- 1982,
8 травня**   Київ. Відкриття обеліска місту-герою Києву
- 1982,
9 вересня**   Львів. Створено Ініціативну групу захисту прав віруючих і церкви в Україні (24 грудня органами КДБ заарештовано голову групи Йосипа Терелю)
- 1982,
21 вересня**   Москва. Постанова про відкриття у Запоріжжі університету
- 1983,
4 лютого**   Москва. Урочистий вечір, присвячений 70-річчю від дня народження українського поета А.С.Малишка
- 1983,
28 травня**   Київ. Всесоюзний фестиваль мистецтв “Київська весна”
- 1983,
12 жовтня**   Львів. 375-річний ювілей відзначає найстаріше в республіці книгосховище – бібліотека львівського університету
- 1984,
9 березня**   Київ. Відкриття Всесоюзного свята літератури і мистецтва “В сім’ї вольній, новій”, присвяченого 170-річчю від дня народження Т.Г.Шевченка
- 1984,
березень**   Львів. Розпочалося видання “Хроніки Української католицької церкви”

- 1984,
19 травня** Київ. Відкрився Всесоюзний фестиваль мистецтв “Київська весна”
- 1984,
13 вересня** Москва. Урочистий вечір пам’яті О.Довженка
- 1984,
13 листопада** Створено гамма-телескоп для Кримської астрофізичної обсерваторії
- 1984** Кримська область. Розпочинається видання нелегального кримськотатарського журналу “Къасевет” (“Турбота”), кому порушуються актуальні питання історії та культури кримськотатарського народу
- 1985,
9 березня** Київ. Відкриття щорічного шевченківського свята літератури і мистецтва “В сім’ї вольній, новій”
- 1985,
вересень** Київ. ІХ Всесоюзний музичний фестиваль “Золота осінь”
- 1985,
17 вересня** Київ. Розпочав роботу V Міжнародний конгрес археологів-славістів
- 1985,
15 жовтня** Відкриття у Луцькому педінституті музею Лесі Українки
- 1985, 22-23
листопада** Київ. XIII з’їзд архітекторів України
- 1985,
грудень** Миколаїв. Відкрито картинну галерею народного художника СРСР Е.О.Кибрика.
Київ. Завершено видання десяти томної “Історії Української ССР”
- 1985,
не пізніше** Київ. Загальні збори відділення літератури, мови та мистецтвознавства АН УРСР, присвячені 800-річчю “Слова о полку Ігоревім”
- 1986,
9 березня** Київ. Відкрилося Шевченківське свято літератури і мистецтва “В сім’ї вольній, новій”
- 1986,
10-11 квітня** Київ. V з’їзд кінематографістів України
- 1986,
24 квітня** Москва. Урочистий вечір, присвячений 90-річчю від дня народження М.Рильського

- 1986,
16 травня** Київ. Всесоюзний фестиваль мистецтв “Київська весна”
- 1986,
5-7 червня** Київ. ІХ з’їзд письменників України
- 1986,
27-30 липня** Тернопіль. Республіканське свято народної творчості
- 1986,
11 вересня** Львів. Розпочав роботу міжнародний симпозиум “Іван Франко і світова культура”
- 1986,
вересень** Гастроли в Іспанії Київського державного академічного театру опери та балету УРСРС ім. Т.Г.Шевченка
- 1987,
24-28 лютого** Київ. Ювілейний вечір, присвячений 100-річчю від дня народження Леся Курбаса
- 1987,
26-27 березня** Київ. ХІ з’їзд товариства “Знання”
- 1987,
2-3 квітня** Київ. VII з’їзд художників України
- 1987,
16 травня** Київ. V з’їзд вчителів УРСР
- 1987,
20 липня** Київ. О.Гончар звернувся до Генерального секретаря ЦК КПРС М.Горбачова з листом, в якому висловив тривогу щодо звуження сфери вжитку української мови
- 1987,
15 серпня** Київ. Представникам столиці України вручено диплом про присвоєння місту почесного звання “Посланець миру”, встановленого ООН
- 1987,
17 вересня** Київ. Державному архітектурно-історичному заповіднику “Софійський музей” вручено “Європейську золоту медаль за збереження історичних пам’яток”
- 1987,
17-21 вересня** Київ. Всесоюзний музичний фестиваль “Золота осінь”
- 1987,
2-7 жовтня** Узбецька РСР. Дні літератури і мистецтва Української РСР в Узбекистані

- 1988, початок р.** Київ. “Українську групу сприяння виконання гельсінських угод” перетворено на “Українську Гельсінську спілку”
- 1988, лютий** Київ. II Республіканський фестиваль української радянської естрадної пісні “Пісенний вернісаж”
- 1988, червень-серпень** Святкування 1000-річчя хрещення Русі
- 1988, 8 серпня** Ялта. Фестиваль “Кримські зорі”
- 1988, 10-17 вересня** Одеса. Всесоюзний фестиваль фільмів популярних жанрів “Золотий Дюк”
- 1988, вересень** Київ. XII музичний фестиваль “Золота осінь”
- 1988, остання декада грудня** Одеса. I Всесоюзний конкурс скрипалів пам’яті Давида Ойстраха
- 1989, 11 лютого** Київ. Установча конференція Товариства української мови ім. Т.Г.Шевченка
- 1989, 9 березня** Київ. Урочистий вечір, присвячений 175-річчю від дня народження Т.Г.Шевченка
- 1989, 9 березня-22 травня** Всесоюзне Шевченківське свято літератури і мистецтва “В сім’ї вольній, новій”
- 1989, 10 березня** Москва. Створено Фонд слов’янської писемності і слов’янських культур
- 1989, 24 березня** Київ. Зустріч за “круглим столом” представників усіх творчих спілок і товариств республіки. Вирішено розробити комплексну програму розвитку української національної культури
- 1989, 7-12 квітня** Київ. IX з’їзд композиторів України

- 1989,
кінець
квітня** Київ. Вийшов у світ перший номер науково-популярного ілюстрованого журналу „Пам’ятки України”, який замінив інформаційний бюлетень „Пам’ятки України”, що видавався з 1969 р.
- 1989,
22-30 трав-
ня** Київ. Всесоюзний фестиваль мистецтв „Київська весна”
- 1989,
24-28 трав-
ня** Київ. Всесоюзне свято слов’янської писемності і культури
- 1989,
26 травня** Москва. Урочистий вечір, присвячений 175-річчю Т.Шевченка
- 1989,
30 травня** Одеса. I Всесоюзний фестиваль вокального мистецтва
- 1989, тра-
вень** Житомирська обл. Республіканське свято рідної мови
- 1989,
29 червня** Заснування премії ім. Катерини Білокур за видатні твори традиційного народного мистецтва
- 1989,
15 липня** с. Іржавець Чернігівської обл. Відкрито пам’ятник і музей-садибу українського композитора Л.Ревуцького
- 1989,
15-30 верес-
ня** 125-та річниця від дня народження М.Коцюбинського
- 1989,
17-26 верес-
ня** Чернівці. I Республіканський фестиваль української сучасної пісні та популярної музики „Червона рута”
- 1989,
23 вересня** Київ. Вийшов у світ перший номер “Слова” – періодичного видання Товариства української мови ім. Тараса Шевченка
- 1989,
29 вересня** Львів. Відкриття IV Республіканського свята народної творчості
- 1989,
1 жовтня** Відкриття музично-меморіального музею Соломії Крушельницької.
Відновлення діяльності у Києві будинку-музею Марії Заньковецької

- 1989,
18 жовтня** Київ. Вечір, присвячений 125-річчю від дня народження відомого українського поета Павла Грабовського
- 1989,
19 жовтня** Київ. Установчі збори Республіканської асоціації українців (РАУ). Президент – І.Дзюба
- 1989,
20-31 жовтня** Ужгород. I Міжнародний фестиваль “Інтертеатр”
- 1989,
29 жовтня** Прийняття Закону “Про мови в Українській РСР”
- 1989,
11 листопада** Київ. Літературно-мистецький вечір, присвячений 100-річчю від дня народження Остапа Вишні
- 1989,
19 листопада** Київ. Перепоховання на Байковому цвинтарі поетів Василя Стуса, Юрія Литвина та філолога Олекси Тихого
- 1989,
5-23 грудня** Київ. I фестиваль “Музичні прем’єри сезону”
- 1990,
7 січня** Вперше після багаторічної перерви у республіці широко відзначалося Різдво Христове
- 1990,
21 березня** Київ. Українське телебачення вийшло в ефір з першою передачею нового циклу “Говоримо українською”
- 1990,
27 квітня** Київ. Літературно-мистецький вечір, присвячений 150-річчю виходу першого збірника віршів Т.Г.Шевченка “Кобзар”
- 1990,
5-6 червня** Київ. Перший собор Української автокефальної православної церкви
- 1990,
16 липня** Декларація про державний суверенітет України. Акт проголошення незалежності України
- 1991,
16 січня** Рим. Іоанн Павло II запровадив в Україні греко-католицьку і католицьку церковну ієрархію
- 1991,
18 березня** Москва. Урочистий вечір, присвячений 100-річному ювілею П.Тичини
- 1991,
17-22 травня** Київ. Всесоюзне Шевченківське літературно-мистецьке свято “В сім’ї вольній, новій”

- 1991,
14-15 вересня** Київ. Всеукраїнський форум інтелігенції “Україна: суверенітет і культура”
- 1991,
17 грудня** Київ. Міністерство юстиції України зареєструвало міжнародний фонд “Відродження”
- 1992,
29 січня** Київ. Міністерство юстиції України зареєструвало Всеукраїнське товариство “Просвіта” ім. Т.Г.Шевченка
- 1992,
10-19 квітня** Запоріжжя. Всеукраїнський мистецький фестиваль “Козацькому роду нема переводу”, присвячений 500-річчю запорізького козацтва
- 1992,
29 квітня** Створено Фонд розвитку культур національних меншин України
- 1992,
23 серпня** Київ. УПЦ зняла анафему з гетьмана Івана Мазепи, накладену на нього за наказом Петра I
- 1992,
24 серпня** Київ. Урочисте відкриття університету “Кієво-Могилянська академія”.
Львів. Відкриття пам’ятника Тарасу Шевченку
- 1992,
25 грудня** Київ. Міністерство юстиції України зареєструвало Українське добровільне культурно-просвітницьке правозахисне благодійне товариство “Меморіал” ім. Василя Стуса
- 1992,
29 грудня** Київ. Урочистим концертом у Національному театрі опери і балету ім. Т.Г.Шевченка завершився ювілейний рік, присвячений 150-річчю з дня народження М.Лисенка
- 1992** Роттердам. Василеві Стусу присуджено міжнародну премію “Poetri international”
Затвердження ВР України Державного Гімну України під музичною редакцією М.Вербицького на слова П.Чубинського “Ще не вмерла Україна”
- 1993,
21 січня** Луганськ. Відкрито першу українську бібліотеку-читальню, створену канадською українською діаспорою
- 1993, 31 березня-10 квітня** Харків. Перший український міжнародний театральний фестиваль “Березіль-93”

- 1993,
7 квітня** Київ. Міністерство юстиції зареєструвало Всеукраїнську спілку краєзнавців
- 1993,
8 квітня** Київ. Вшанування в Київському університеті ім. Т.Шевченка і АН України Олесь Гончара з нагоди його 75-річчя
- 1993,
20 квітня** Київ. Перший Міжнародний конкурс бандуристів ім. Г.Хоткевича
- 1993,
23 квітня** Львів. Розпочався фестиваль композиторів України, присвячений пам'яті жертв голодомору. Була виконана симфонія М.Скорика "1933" та ін.
- 1993,
29 травня** Львів. Вечір пам'яті Олега Ольжича за участю сина поета О.Кандиби
- 1993,
травень** Міжнародний конгрес діячів української науки і культури під гаслом "Європа: шляхи єднання і прогресу"
- 1993,
9 червня** Київ. Презентація першого тому перевиданої з ініціативи НТШ у Львові десятитомної Енциклопедії Українознавства
- 1993,
22-28 серпня** Львів. Другий Міжнародний конгрес україністів
- 1993,
21-24 жовтня** Луцьк. П'ятий Всеукраїнський фестиваль авторської пісні та співаної поезії "Оберіг"
- 1993,
грудень** Київ, Харків, Тростянець. Урочистості з нагоди 100-річного ювілею М.Хвильового
- 1994, 9 січня** Вечір пам'яті художниці Марії Примаченко
- 1994,
вересень** Одеса. Відзначення 200-річчя заснування міста
- 1995,
4 березня** Завершення фестивалю, присвяченого 100-річчю від дня народження Б.Лятошинського
- 1995,
19 березня** Київ. Вшанування пам'яті М.Рильського з нагоди 100-річчя від дня народження
- 1995,
24 квітня** Київ. Розпочався Міжнародний конкурс юних піаністів пам'яті В.Горовиця

- 1995** Відзначення 100-річчя з дня народження О.Довженка. Відзначення 350-річчя від дня народження гетьмана І.Мазепи і відкриття пам'ятника в с. Мазепинці на Білоцерківщині
- 1996,
28 червня** Прийняття нової Конституції України
- 1996,
вересень** Введення національної грошової одиниці – гривні
- 1997,
серпень** Всесвітній форум українців у Києві
- 1997,
19 листопада** Полетів у космос у складі міжнародного екіпажу американського космічного корабля “Колумбія” перший космонавт незалежної України Л.Каденюк
- 1999,
13 травня** Закон України “Про загальну середню освіту”
- 1999,
14 листопада** Президентом України переобрано Л.Кучму
- 2000,
24 липня** Проголошення про святкування Дня національного прапора України (до 10-річчя підняття національного синьо-жовтого прапора над будинком Київської ради як символу вступу країни на новий шлях розвитку)
- 2000,
24 серпня** Київ. Церемонія освячення відбудованого Свято-Успенського собору Києво-Печерської лаври
- 2000,
15 вересня** Сідней. Ігри XXVII Олімпіади. Взяли участь 229 спортсменів з України
- 2001,
26 січня** Львів. Засідання Синоду УГКЦ. Предстоятелем Української греко-католицької церкви обрано єпископа Любомира Гузара
- 2001,
23-27 червня** Візит Папи Римського Івана Павла II в Україну
- 2001,
серпень** Київ. III Всесвітній форум українців
- 2001,
24 серпня** Урочисте відзначення 10-ї річниці незалежності України

2002, 17 січня	Закон України “Про вищу освіту”
2004, травень	Перемога Руслани Лижичко на пісенному конкурсі “Євробачення-2004”
2004, серпень	Афіни. Олімпійські ігри. Участь спортсменів з України
2005, 23 січня	Інавгурація Президента України Віктора Ющенка
2005, травень	Київ. Міжнародний пісенний конкурс “Євробачення-2005”
2006, травень	Луцьк. III конгрес українських істориків
2006, серпень	Київ. IV Всесвітній форум українців
2006, 24 серпня	Урочисте відзначення 15-ї річниці незалежності України
2006, серпень	Відзначення 150-річчя з дня народження Івана Франка
2007, березень	Відзначення 193-річчя з дня народження Тараса Шевченка